

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr Marjan Seyda

Nr. 563 P

Poznań, czwartek dnia 7 grudnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 6 grudnia.

Rozmowy z Niemcami

Dzisiejszą chwilę charakteryzują rozmowy państw we dwójkę i w cztery osoby. Jest to w dużym stopniu reakcja po dwuletnich dyskusjach zbiorowych na konferencji rozbrojeniowej. Świat przeżywa przesyt gadaniny międzynarodowej. Ale, również bardzo daleki jest od entuzjazmu dla tak zwanych rozmów bilateralnych.

Francja zgodziła się na nie z całym szeregiem zastrzeżeń. Oświadczyła więc przedewszystkiem, że nie myśli o ustępstwach wobec Niemiec w sprawie Zagłębia Saary, na czym dziś głównie Rzeszy zależy. Rozmowy francusko-niemieckie mają w zrozumieniu francuskim doprowadzić Niemcy do Ligi Narodów. Po gadaniach w cztery osoby wszyscy mają znowu zjechać się w Genewie dla złożenia w całość poszczególnych układów. Prasa francuska traktuje rozmowy z Berlinem jako pewną konieczność, lecz odnosi się do nich nieufnie i nie bardzo wie, co one mogą dać pozytywnego.

Jeżeli Francja przystała na rozmowy z rządem Hitlera, to dlatego, by pozbyć się pośredników w stosunkach francusko-niemieckich. Pośrednikami tymi byli Anglicy i Włosi. Gra ich polegała na tem, że z jednej strony podniecali pretensje Niemiec, z drugiej wywierali nacisk na Francję. Wreszcie doprowadzali do kompromisu kosztem ustępstw francuskich. Korzyści z tych ustępstw ciągnęła jednak nie Francja, lecz pośrednicy, którzy zjednywali sobie wdzięczność Rzeszy, zachęcając ją następnie do stawiania nowych żądań. Grą tą wypełniona jest historia Europy powojennej.

Obecnie Francja chce sama mówić z Niemcami. Co prawda Anglia przez usta sir Johna Simona zgłosiła znowu swoje usługi pośrednictwa, lecz nie zostały one przez Paryż przyjęte. W Rzymie wprost obrażono się na posunięcie francuskie. Oświadczone tam, że rozmowy bilateralne do niczego nie doprowadzą, że jedynie dyskusja w łonie paktu czterech z udziałem Włoch może pokusić się o rozwiązanie sytuacji.

Polityka włoska otwiera już przed Niemcami nową perspektywę: mianowicie rewizję paktu Ligi Narodów. Szłaby ona w tym kierunku, że na czele Ligi stałoby tylko wielkie mocarstwo, zniesiona byłaby jedynomyślność w uchwałach instytucji genewskiej, uległaby również rewizji art. 19 paktu Ligi, mówiący o zmianie traktatów, nie byłaby mianowicie wymagana w Genewie jedynomyślność dla powzięcia ośnośnych uchwał. Do tak „zreformowanej” Ligi Niemcy byłyby gotowe, zdaniem Włoch — powrócić, a nawet poczynić ustępstwa w dziedzinie zbrojeń. Słowem, przygotowuje się przetarg między paktem Ligi Narodów a przyszłą konwencją rozbrojeniową. Przetarg ten może położyć jednocześnie i genewską instytucję i sprawę rozbrojenia.

Początek końca Ligi Narodów

Wielka rada faszystowska domaga się gruntownej przebudowy Ligi Narodów, grożąc w przeciwnym razie wycofaniem się Włoch z instytucji genewskiej

Rzym. (PAT.) Rada faszystowska odbyła wczoraj pod przewodnictwem Mussoliniego pierwsze posiedzenie, sesji jesiennej.

Rada przyjęła rezolucję, wzywającą „czarne koszule” do współpracy w dziele wielkiej przebudowy społecznej, zapowiedzianej przez „Duce” w jego przemówieniu, wygłoszonym na posiedzeniu rady nadzorczej korporacji, przebudowy, która winna zwiększyć dobrobyt narodu włoskiego i potęgę polityczną Włoch faszystowskich.

Po dłuższym sprawozdaniu Mussoliniego wywiązała się dyskusja na temat Włoch i Ligi Narodów. Rada postanowiła uzależnić pozostanie w Lidzie od radykalnej przebudowy tej organizacji, która winna być dokonana w jak najkrótszym czasie i objąć całość zagadnienia Ligi w jej budowie, działalności i zadaniach.

Następnie stwierdziwszy, że przebieg wypadków nie pozwolił na prowadzenie rokowań w sprawie długów wojennych ze St. Zjedn. jak tego pragnęła rada na swoim posiedzeniu w dniu 11 czerwca, postanowiła dokonać wpłaty 1 milj. dolarów, aby dać nowy dowód dobrej woli Włoch w oczekiwaniu, że ostateczne porozumienie zamknie tę wypływającą z wojny kartę „winien” i „ma”.

Berlin. (Tel. wł.) Uchwała wielkiej rady faszystowskiej w sprawie stosunku Włoch do Ligi Narodów wywołała w berlińskich kołach politycznych duże zadowolenie.

Stwierdza się z naciskiem, że po Rosji, Stanach Zjednoczonych, Japonii i Niemczech jest to piąte mocarstwo, które odcina się od instytucji genewskiej.

Że gra jest ryzykowna, o tem świadczą różne wymowne fakty. Przedewszystkiem wielka dyskusja w parlamencie brytyjskim nad zaopatrzeniem Anglii w lotnictwo. Rząd angielski stwierdził wobec izb, że Wielka Brytania stoi na piątym miejscu, jeśli chodzi o materiał lotniczy. Francja posiada 1650 samolotów, Anglia — 850. Wielka Brytania, zdaniem jej ministra, przestała być wyspą. Może być z największą łatwością zaatakowana drogą powietrzną, a w razie zniszczenia Londynu załamanie się całe życie w kraju. Stąd zdecydowany opór Anglii w Londynie przeciwko udzieleniu Niemcom prawa rozwinięcia u siebie lotnictwa, stąd wielki jej niepokój z powodu akcji niemieckiego ministra lotnictwa Goeringa. Albo inne państwa ograniczą u siebie lotnictwo do poziomu angielskiego, albo też Anglia dostroi się w tej dziedzinie do poziomu państwa, najlepiej zaopatrzonego w samoloty. Oto oficjalna teza angielska.

Jednocześnie w parlamencie belgijskim odbyła się podobna manifestacja. Rząd i wszystkie stronnictwa wraz z socjalistami wypowiedziały się za

coprawda nie przez formalne wycofanie się, ale przez żądanie przebudowy Ligi Narodów, uzależniając dalsze członkostwo od przyjęcia swych żądań.

Oddalenie żądań włoskich oznaczałoby koniec Ligi Narodów w dzisiejszej jej formie, gdyż wówczas stałaby się ona wyłączną ekspozyturą interesów francusko-angielskich, degradując pozostałych członków Ligi do roli widzów.

Polska i Francja — a Niemcy

Zwolnione tempo rozmów polsko-niemieckich pod wpływem Paryża? — Objawy niezadowolenia — Traktat handlowy francusko-niemiecki

Warszawa. (Tel. wł.) „Kurier Warszawski” donosi z Paryża, iż według otrzymanych tam wiadomości z Berlina — pod wpływem opinii francuskiej zdaje się jakoby odczuwać za strony Polski tendencja zwolnienia tempa rozmów polsko-niemieckich. Dalszy bieg tych rozmów ma zależeć od ewolucji rokowań francusko-niemieckich.

Tymczasem opinia francuska jest ciągle niezadowolona. Codziennie pojawiają się tam artykuły pełne gorczy i zwątpienia. Organ finansistów „Paris Telegramme”, naogół bardzo Polsce oddany, kwestjonował horyzont polityczny Polski, a „Republique” wyraża niezadowolenie z powodu utrzymywania przez Francję kapitałów w przemyśle polskim i rumuńskim.

Jednocześnie widać objawy wzrostu zainteresowania opinii francuskiej So-

wietami. „Volonté” denerwuje się, dlaczego Francja nie zaproponowała Rosji stałego miejsca w Lidze Narodów. Bainville w „Liberté” utrzymuje, że Mussolini chętnie rzuciłby Moskwę w wojnę z Japonią, której konkurencja handlowa zaczyna go poważnie drażnić. (w)

Paryż. (PAT.) „Le Journal” donosi z Berlina, że większość trudności, na jakie napotkało zawarcie nowego traktatu handlowego niemiecko-francuskiego została przełamana. W dniu wczorajszym osiągnięto w zasadzie porozumienie, oparte na uwzględnieniu w dużej mierze propozycji francuskich.

Nowa umowa przewiduje obniżenie o 10 procent kontyngentów importowych dla towarów niemieckich, sprowadzanych do Francji. Ponadto zawarto specjalne porozumienie w sprawie spłaty akcji i obligacji francuskich w Rzeszy, których całkowita wartość nie przekracza 25 milionów.

Ku porozumieniu Waszyngtonu z Tokio?

Warunki porozumienia proponowane przez rząd japoński

Berlin. (PAT.) Z Tokio donoszą, że według informacji tamtejszej pra-

sy japoński minister spraw zagranicznych Hirota zamierza zaproponować rządowi amerykańskiemu następujące warunki porozumienia:

1) Japonia uznaje amerykańskie prawa do Filipin i opowiada się za utrzymaniem tam panowania Ameryki, 2) Japonia uznaje wszystkie układy zawarte swego czasu pomiędzy Stanami Zjedn. a Chinami, 3) Japonia zapewnia Ameryce pewne przywileje w handlu z Mandżurią, 4) Stany Zjedn. uznają prawa Japonii na Dalekim Wschodzie, zwłaszcza na Mongolii i Mandżurji, 5) Stany Zjedn. prowadzić będą politykę neutralności w wypadku wojny pomiędzy Japonią a innym mocarstwem, 6) rząd amerykański przekaże się popierania jakichkolwiek politycznych i gospodarczych zarządzeń, zwróconych przeciwko handlowi japońskiemu i wydanych przez inne państwa, 7) Japonia gotowa jest prowadzić rokowania ze Stanami Zjedn. w sprawie zawarcia umowy o rozjemstwie, 8) Japonia i Ameryka porozumieją się co do wspólnej polityki w Chinach.

Japońskie ministerstwo spraw zagran. nie zdementowało tych doniesień.

Loterja państwowa

Warszawa. (PAT.) Ciągnięcie III klasy 28 Polskiej Państwowej Loterii Klasowej rozpocznie się w dn. 14 bm. o godz. 9. zaś w dniu 15 bm. 1933 r. o godz. 8 z rana, w tym samym lokalu również publicznie, wobec komisji rządowej w podanym składzie.

Ameryka w ruchu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Tulsa (Oklahoma) w listopadzie. Litwinów zaproszony na pogawędkę do Białego Domu miał liczne powody do sarkastycznej radości. Oto Stany Zjednoczone, ta twierdza kapitalizmu, ulegają tak radykalnej ewolucji, iż jeden z dzienników zapytuje dowcipnie: „Czy też bolszewicy zgodzą się teraz na uznanie naszego rządu, gdyż są oni, w porównaniu z nami, konserwatystami?”

Nowy Jork zerwał ze systemem dwóch partij i obrał burmistrzem weterana wojny światowej majora Fiorello La Guardia, z pochodzenia Włocha, uchodzącego za radykała. Stał się to oczywiście wbrew woli bankierów z Wall Street. Porażka demokracji Józefa McKee uważana jest za zły omen dla systemu Roosevelta, który się nieopatrznie w te lokalne wybory zaangażował. Prezydent Stanów jest z wielu stron przedmiotem coraz ostrzejszych krytyk.

Wybory burmistrza Nowego Jorku stanowiły niejako rewję przed walną rozprawą, jaką będzie nadchodząca sesja kongresu.

Gdyby Litwinów pojechał na zachód od Chicago zobaczyłby zmobilizowaną gwardję narodową oraz chłopów, powstrzymywanych ostrzem bagnietów od zamachów rewolucyjnych. Tenże sam wysłannik Sowietów mógł tydzień temu być świadkiem jedynego w swoim rodzaju widowiska. Do miasta Tulsa, uważanego za naftową stolicę świata, przyjechał generał Johnson, prawa ręka Roosevelta, a zarazem cień Barucha. Odsławiano hymn religijny „Naprzód żołnierze chrześcijańscy”, pastor odmówił modlitwę, dwóch strażaków w mundurach „à la Maurice Chevalier” z karabinami na biało polakierowanymi wniosło sztandar gwiazdowy, a sam groźny generał wygłosił ogniste przemówienie zacierpięte z Marxa na temat konieczności przesunięcia bogactw doczesnych z kieszeni posiadających ich nadmiar w ręce cierpiących niedostatek.

Taniec dolara dalekim jest jeszcze od przykładów sowieckich. Nie należy jednak zapominać, iż Stany Zjednoczone przechodziły już kilka inflacji, a dzisiejsza polityka skarbowa nie jest eksperymentem nowym. Doświadczenia amerykańskie w tej dziedzinie zawsze wywoływały spekulację, szczególnie niebezpieczną dla miejscowej psychologii, oraz zubożenie klasy robotniczej przy chwilowej, pozornej wyższej cenie produktów rolnych. O ile jednak rząd nie wykaże się poważnymi sukcesami

przed styczniem t. j. waszyngtońskim sezonem politycznym to inflacyjny prąd może wywrzeć skuteczny, a daleko idący nacisk na rząd. Charakterystycznym jest ustąpienie „konserwatywnego” sekretarza skarbu p. Woodina i przyjsięcie do władzy „radykalnego” p. Morgenthau’a. W dziedzinie finansowej odnosi się wrażenie, iż Roosevelta i Johnson nie kierują już nawa państwową, lecz ograniczają swe wysiłki do utrzymania zagrożonej przez własne poczynania równowagi.

Pewne pociągnięcia z zakresu polityki zagranicznej mają większe szanse powodzenia. Przedewszystkiem wróćmy do Litwinowa, witanego, nawiasem mówiąc, z pewnym serwilizmem przez prasę. Departament stanu spodziewa się, iż przyjazd gościa z Mo-

skwy ochłodzi wojownicze zapędy Japonii. W związku z tem flota, skoncentrowana dotychczas na Oceanie Spokojnym otrzymała rozkaz przeniesienia operacji na Atlantyk. Również spodziewanym jest odpowiedni efekt w Berlinie, gdy układy polityczno-handlowe ze Sowiecami dojdą do skutku. Wreszcie sam sekretarz stanu p. Cordell Hull przedsięwziął wyprawę po złote runo do Montevideo, gdzie się zbiera konferencja pan-amerykańska, z której Wuj Sam ma zamiar wyciągnąć materialne korzyści w postaci traktatów handlowych.

Na froncie tak wewnętrznym, jak i zewnętrznym Ameryka jest w ruchu. Prezydent Roosevelt oświadczył, że ma równocześnie dwanaście pomysłów. O ile jedenaście nie da spodziewanych wyników spróbuje dwunastego. Co się jednak stanie, gdy i dwunasty zawiedzie?

JAN DROHOJOWSKI.

Wydatki w budżecie na rok 1934-35

Stosowany zwykle przy omawianiu budżetu podział wydatków na poszczególne ministerstwa niewiele mówi o gospodarce państwa. Obywatel kraju, niewtajemniczony w wewnętrzną mechanikę zarządu państwa, nie wie, jaki powinien być wydatek np. na służbę dyplomatyczną, albo jaki ma zachodzić stosunek między wydatkami ministerstwa rolnictwa a przemysłu i handlu. Oczywiście socjaliści zawsze krytykują, że wydaje się za dużo na wojsko i policję, a za mało na oświatę i roboty publiczne, ludowcy znowu narzekają na zbytnią oszczędność w wydatkach na reformę rolną, — ale to jest polityczna ocena budżetu z punktu widzenia poszczególnych stronnictw.

Jeśli natomiast chodzi o ocenę gospodarczą, podział wydatków na ministerstwa jest niewystarczający. Pragnąc zatem podać bodaj najogólniejszą charakterystykę nowego budżetu na r. 1934/5 pod względem gospodarczym, zastosujemy inny podział, wyodrębniając w osobne grupy wydatki: osobowe, administracyjne, rzeczowe i długie. Podział ten dotyczyć będzie tylko budżetu administracji z wyłączeniem przedsiębiorstw państwowych, monopolu i funduszy.

Wydatki budżetu administracji na r. 1934/5 wynoszą 2.165 milionów i dzielą się, jak następuje:

1. Wydatki osobowe	1.160 milj.
2. Wydatki administracyjne	128 „
3. Wydatki rzeczowe	656 „
4. Długi	194 „
5. Dopłata do przedsiębiorstw i funduszy	27 „

W wydatkach osobowych wynoszą:

pensje urzędnicze	853 milj.
emerytury	157 „
renty inwalidzkie	103 „
inne wydatki osobowe	47 „

W tej ostatniej grupie największą pozycję stanowią t. zw. dodatki funkcyjne i lokalne; wynoszą one 22 miliony i są przeznaczone przeważnie dla policji (10 milionów) i dla urzędników skarbowych (5 milj.).

Wydatki administracyjne składają się z następujących pozycji:

podróże służbowe i przesiedl.	22,6 milj.
środki lokomocji (samochody i konie)	4,6 „
pomieszczenie urzędów	37,0 „
wydatki biurowe	11,9 „
wydawnictwa	2,1 „
inne wydatki	1,8 „
remont i konserwacja budowli	47,6 „

Jak widzimy, gros tej grupy stanowią wydatki budynkowe. Z sumy 84,7 milj. (pomieszczenie i remont) przypada na wojsko 56 milionów.

Również i w wydatkach rzeczowych blisko dwie trzecie (430 milj.) odnoszą się do wojska. Z kolei idą: ministerstwo spraw wewnętrznych (43 milj.) i mini-

sterstwo opieki społecznej (50 milj., w tem fundusz bezrobocia 22 milj.).

Jak z powyższego zestawienia widzimy, nowy budżet jest wybitnie personalno - wegetacyjny. Wydatki inwestycyjne, pomieszczone w grupie wydatków rzeczowych, wynoszą zaledwie 72 miliony. Prócz tego około 50 milionów na inwestycje państwowe mieści się w budżetach funduszy: drogowego i pracy.

Czy w takim budżecie możliwe są oszczędności, jeśli z nich wyłączymy pensje urzędnicze i wydatki wojskowe?

Owszem, są możliwe, a nawet konieczne. Nie mogąc tu wchodzić w szczegóły, wskażemy tylko ogólnie, że znaczne oszczędności mogą być dokonane zarówno w wydatkach administracyjnych, jak i w rzeczowych. Oszczędności w wydatkach osobowych byłyby także możliwe, gdyby nie polityka personalna, polegająca na masowym, przedwczesnym emerytowaniu urzędników i przyjmowaniu w ich miejsce nowych.

Oszczędności — takie czy inne — okazałyby się konieczne, bo dochody są prelimitowane za wysoko, a pomimo zaliczenia do nich wpływu z pożyczki, pozostaje jeszcze niepokryty deficyt w sumie 48 milionów.

M. K.

Nowomianowani biskupi

Ojciec św. mianował biskupem ordynariuszem przemyskim ks. biskupa Fr. Bardę, oraz sufraganiem tej diecezji ks. prałata W. Tomakę.

Ks. biskup dr. Franciszek Barda, urodzony 1890 r. w Mszanie Dolnej diecezji krakowskiej, został wyświęcony w Krakowie 1904. Był rektorem Instytutu Papińskiego dla księży Polaków w Rzymie, a następnie rektorem seminarium diecezjalnego w Krakowie. Prekonizowany został 10 lipca 1931 r. na biskupa tytularnego Medei i sufragana przemyskiego, a następnie konsekrowany w katedrze przemyskiej dnia 30 sierpnia 1931 r. Po śmierci śp. ks. biskupa Anatola Nowaka ks. biskup Barda został wybrany przez kapitułę katedralną na wikariusza kapitułarnego, czyli zarządcę diecezji.

Ks. prałat dr. Wojciech Tomaka, urodzony 1875 roku w Trzebowisku pod Rzeszowem, diecezji przemyskiej, studia gimnazjalne odbył w Rzeszowie, teologię studiował w seminarium w Przemyśle, wyświęcony został w roku 1899. Wyższe studia teologiczne odbył w Rzymie. Po powrocie do kraju pełnił obowiązki duszpasterskie jako wikariusz, następnie zostaje profesorem prawa kanonicznego w seminarium duchownym w Przemyśle, poczem katechetą seminarium państwowego nauczycielskiego żeńskiego. W roku 1923 otrzymuje kanonję przy katedrze w Przemyśle, na której po dzień dzisiejszy pozostaje. (KAP)

O zbliżeniu Polski i Szwecji

W prasie i opinii szwedzkiej coraz więcej okazuje się uwagi i zainteresowania Polsce i jej znaczeniu gospodarczemu w rzędzie krajów nadbałtyckich. Z okazji 15 rocznicy niepodległości Polski ukazał się w jednym z najpopularniejszych pism szwedzkich, wychodzącym w Göteborgu „Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning”, bardzo obszerny i pochlebny dla kraju naszego artykuł. Czytamy w nim:

„W okresie piętnastu lat, następujących po wojnie, stworzyła Polska z panującego w pierwszych czasach chaosu uporządkowane państwo. Dzisiaj praca idzie żywo i składnie we wszystkich dziedzinach życia, a przyswiera jej wiara w powodzenie. Polska podźwignęła się finansowo i ekonomicznie, a stan jej ogólny polepsza się stale. Jako czynnik polityczny odgrywa dzisiaj Polska dużą rolę w Europie.”

Zoładek, książki i przemiana materji utrzymują w porządku Ziola Przeczyszczające KAMPINSKIEGO.

Tz 317

„W historii Szwecji — czytamy dalej — odgrywała Polska dużą a często bardzo ważną rolę. Wojny prowadzone bezcelowo między obu temi państwami wyrządziły im dużą krzywdę. Szwecja przedsięwzięła wówczas jawnie beznadziejną walkę o odepchnięcie Polski od morza. Dzisiaj zaś ta sama Szwecja ciągnie duże korzyści z istnienia wielkiego portu polskiego nad Bałtykiem, jakim jest Gdynia. Stosunki między światem handlowym Polski a naszym zacieśniają się i ożywiają coraz bardziej. Zgasły i zniknęły na zawsze wszelkie ślady rywalizacji politycznej między oboma krajami, szczerze i otwarcie cieszymy się na widok wielkich postępów Polski, gdyż wzrost obustronnej wymiany towarów i ruchu handlowego przyczynia się do wzrostu dobrobytu w Szwecji.”

Artykuł kończy się następującymi słowami:

„Doświadczony ciężko przez los naród polski budował swoje państwo, gotów zawsze do obrony swoich granic i swego bytu państwowego.”

W całej prasie szwedzkiej, w szeregu artykułów wstępnych, poddano przyjaźnej i życzliwej ocenie zawarcie nowego polsko-szwedzkiego traktatu handlowego. Podkreślano przytem trudności, jakie dzisiaj nastroją się przy zawarciu traktatów handlowych między państwami w istniejących ciężkich warunkach ekonomicznych, znacząc, iż właśnie w tym wypadku, przy podpisywaniu umowy polsko-szwedzkiej, obie strony okazały jak najdalej posuniętą dobrą wolę. Życzenia jak największego wzrostu stosunków handlowych między Polską a Szwecją towarzyszą ze strony prasy i opinii szwedzkiej wszelkim poczynaniom na drodze zacieśnienia węzłów przyjaźni między sąsiedzkimi państwami.

Niezależnie od spraw gospodarczych i handlowych, które tak żywo zajmują się prasa tutejsza, gdy chodzi o stosunki z Polską, poświęca się dużo życzliwej uwagi rozwojowi stosunków we wszelkich innych dziedzinach. Można śmiało powiedzieć, iż w Szwecji, mamy dobrą prasę i dobrą opinię.

E. R.

Od narodowców z sąsiedztwa

W ostatnich miesiącach ruch narodowy na ziemiach zachodnich wszedł w bliższy kontakt z żywiołami narodowymi w zachodniej polaci b. Królestwa, gdzie idea narodowa robi bardzo wielkie postępy. Nic też dziwnego, że zwycięstwo u nas wyborcze obozu narodowego odbiło się w tamtejszej opinii publicznej żywym i serdecznym echem.

Od zarządu Stronnictwa Narodowego na powiat koniński otrzymujemy następującą depeszę:

Do społeczeństwa ziem zachodnich
Poznań — „Kurjer Poznański”

Stronnictwo Narodowe na powiat koniński przesyła wyrazy uznania i radości z odniesionych przy wyborach samorządowych w Wielkopolsce i na Pomorzu w dniu 26 listopada sukcesów i życzy nadal zwycięstwa idei narodowej.

Stronnictwo Narodowe
Zarząd Powiatowy w Koniinie
(—) Skotnicki (—) K. Lisiaś
prezes sekretarz

Elektryfikacja

Warszawa. (Tel. wł.) Bawiący w Warszawie inżynierowie angielscy, którzy mają przeprowadzić elektryfikację węzła warszawskiego, zainteresowali się elektryfikacją kolei z Krakowa do Zakopanego. Zwiedzali ją, omawiali potrzebę zmian w budowie linii i za kilka tygodni mają wnieść gotową ofertę na jej elektryfikację. Podobno kosztą mają opiewać na 15 do 20 milj. zł. (w)

Ognisko Żeńskie Związku Mł. Narodowców w Poznaniu

zaprasza wszystkie swe członkinie na zebranie towarzyskie, które odbędzie się w piątek, 8 bm. o godz. 5 po pol. na salce Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

ZARZĄD.

Litwinow o polityce Sowietów

Wywiad z dziennikarzami zagranicznymi przed opuszczeniem Rzymu

Rzym. (PAT.) W wywiadzie z dziennikarzami zagr. komisarz Litwinow mówiąc o celu swego przybycia do Rzymu zaznaczył, że chodziło o nawiązanie bezpośredniego kontaktu i omówienia z szefem rządu włoskiego problemów międzynarodowych, co do których Sowiety nie mogą pozostać obojętne.

Litwinow podkreślił, że wizyta w Rzymie dała mu sposobność wyrazić pełne zadowolenie z istniejących stosunków między Sowietami i Włochami, stosunków, których nie ma zamiaru ani modyfikować, ani zastępować innymi.

Co do sprawy zachowania pokoju światowego Litwinow oświadczył, że w rozmowach z Mussolinim mógł stwierdzić, iż pod tym względem istnieje wiele punktów stykających w polityce obu państw.

„Wszystko to — zaznaczył Litwinow — co stanowi gwarancję pokoju, zgóry może liczyć na poparcie rządu sowieckiego. Dlatego nie powinien zwolenników i przyjaciół pokoju niepokoić fakt, prowadzenia przez rząd sowiecki takiej lub innej akcji dyplomatycznej, nie wyłączając podróży polityków.”

Tu wspominał Litwinow o swoim wyjeździe do Ameryki podkreślając, że sprawę pokoju poruszył w rozmowach z francuskim min. spr. zagr. Paul Boncour'em, z prezydentem St. Zjedn. Rooseveltem i z Mussolinim. Podróż Litwinowa łączy się z całokształtem romów, które konsolidują nie tylko stosunki między Sowietami, Francją, St. Zjedn. i Włochami, ale również łączą się ze sprawą pokoju o-

gólnego.

Na zapytanie dziennikarzy Litwinow odpowiedział, że niemieckiego min. v. Neuratha widział w czasie podróży do St. Zjedn. i że wracając do Moskwy będzie przejeżdżał przez Berlin, ale nie wie czy się tam zatrzyma.

Na indagację, czy w rozmowie z Mussolinim rozważano ewentualność pośrednictwa Włoch między Moskwą i Berlinem, Litwinow zapytał:

„W jakim celu? Istnieją przecież bezpośrednie stosunki między Niemcami a Związkiem Sowieckim.”

W sprawie stosunków dyplomatycznych Sowietów z Małą Ententą Litwinow odpowiedział, że Sowiety są gotowe nawiązać takie stosunki ze wszystkimi państwami. Z drugiej strony Litwinow oświadczył, że w trakcie swego pobytu w Rzymie nie miał żadnego kontaktu z Watykanem, Zresztą, jak mówił, w Rosji istnieje rozdział kościoła od państwa.

Na zapytanie jednego z dziennikarzy, czy w trakcie konferencji z Mussolinim poruszył sprawę Watykanu, lub Japonii, Litwinow odpowiedział, że wszystkie te sprawy były przedmiotem rozmów.

Wreszcie zaznaczył w sprawach, dotyczących Ligi Narodów, że rząd sowiecki nie przewiduje swego udziału, a co do konferencji rozbrojeniowej i o to, w jakim sensie należy interpretować jego słowa, że ta konferencja jest trupem, Litwinow stwierdził, że nie sądzi, aby wyraz trup miał więcej znaczeń. Sprawa rozbrojenia nie jest jego zdaniem kwestją metody, ale dobrej woli i chęci.

Gabinet Chautemps kokietuje socjalistów

Paryż. (Tel. wł.) Trudności, wynikające z przyjęcia art. 12 programu finansowego rządu (cofnięcie poprzednio udzielonych ulg podatkowych) skłoniły premiera do zmodyfikowania tego artykułu, przyczem uwzględniono przeważnie żądania socjalistów. Rząd m. i. rezygnuje z podwyższenia podat-

ku od cukru.

Gabinet robiąc koncesje na rzecz socjalistów przypuszcza, że zajmą oni mniej nieprzejednane stanowisko w stosunku do art. 6 i 7 przedłożenia rządowego — sprawie obniżki uroszczeń urzędniczych — i że przy głosowaniu nad temi artykułami wstrzymają się.

Zbrojenia morskie Japonii

Zapowiedź budowy szeregu nowych okrętów, oraz modernizacja już istniejących

Paryż. (PAT.) Z Tokio donoszą, że ministerstwo marynarki przeznaczyło 431 milionów jen na budowę w ciągu najbliższych 4 lat okrętów przewidzianych w 2 transzy programu morskiego, którego celem jest osiągnięcie tonażu, odpowiadającego mocarstwowemu stanowisku Japonii. Przewidywana jest przede wszystkim budowa dwóch krążowników po 8 tys. 500 tonn, dwu awjomek po 10 tys. tonn, 14 torpedowców po 1400 tonn, 4 łodzi podwodnych po 1900 tonn.

Wszystkie powyższe jednostki są przewidziane w traktatach. Japonia jednak zamierza zbudować ponadto 16 kontrtorpedowców, 4 okręty pościgowe przeciw łodziom podwodnym, 3 transportowce hydroplanów, 2 okręty-cysterny dla przewożenia benzyny, wreszcie okręt-atelier. Program morski obejmuje budowę 8 baz dla hydroplanów, ponadto urządzenia żeglowne linii okrętowych japońskich będą zmodernizowane, kosztem 43 milionów 700 tys. jen.

Napaść i rabunek

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem o godz. 20 do sklepu Justmana, składu win i wódek na Starem Bródnie, wpadło 5 napastników z rewolwerami, którzy pobili Justmana, zrabowali kasę, kilka butelek wódek i zbiegli.

Warszawa. (Tel. wł.) W Wilnie wczoraj o godz. 19 na ul. Zawalnej dokonano napadu na urzędnika skarbowego, który szedł do urzędu pocztowego nr. 10 i niósł w tecze 8 tys. zł. Przy wejściu na pocztę dwóch napastników uderzyło go z tyłu w głowę, chwycili teczkę z pieniędzmi i zaczęli uciekać. Naczelnik urzędu i jeden z listonoszów wybiegli z biura i wszczęli alarm. Wtedy napastnicy porzucili teczkę i zbiegli.

Lekarze i kasa chorych

Warszawa. (Tel. wł.) Rokowania stołecznej kasy chorych z zatrudnionymi jej lekarzami w sprawie zawarcia nowej umowy zbiorowej są prowadzone ospale. Kasa chorych nie spieszy się z doprowadzeniem do porozumienia ze względu na uprawnienia, jakie jej będą przysługiwały wobec lekarzy na zasadzie mającej wkrótce wejść w życie ustawy scaleniowej. Głównym takim uprawnieniem jest możliwość wypłacenia ubezpieczonym w gotówce ekwiwalentu za niedostarczoną pomoc lekarską, co może być zastosowane w

razie zawieszenia pracy przez lekarzy kasowych.

Za obrazę sekwestratora

Warszawa. (Tel. wł.) Jacek Bąk, gdy przybył do mieszkania jego rodziców sekwestrator podatkowy Hacia, zamknął go na trzy kwadransy w wygódcie.

Sąd dopatrzył się w tem ułbiżenia powagi sekwestratora i skazał Bąka na 6 miesięcy więzienia.

Morderca posterunkowego

Warszawa. (Tel. wł.) Dotychczasowy pościg za domniemanym mordercą posterunkowego Fojcika w Rybniku nie dał wyniku. Istnieją poszlaki, że Siwiec zbiegł zagranicę. Według pogłosek, Siwiec nadesłał z Knuruwa do policji w Rybniku kartę pocztową, w której grozi, że zamierza jeszcze zgładzić 12 posterunkowych.

Niebezpieczne legowisko

Warszawa. (Tel. wł.) Na polach hr. Donnersmarka w Nakle na Śląsku pożar strawił 2 stogi słomy, pod którymi spało 3 bezrobotnych bezdomnych. Prawdopodobnie oni zaprószyli ogień. Dwóch z nich obudziło się na czas, ale trzeci został bardzo ciężko poparzony i odwieziono go do szpitala w Tarnowskich Górach.

B. B. przestał obradować

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem zostały zakończone obrady komisji konstytucyjnej B. B., która w mieszkaniu posła Sławka ustalała główne wskazania.

Obecnie punkt ciężkości obrad ma przejść do Sejmu.

Koniec biura Wolffa

Berlin. (PAT.) Biuro Wolffa powzięło na wczorajszym walnym zgromadzeniu uchwałę o rozwiązaniu. Równocześnie postanowiono utworzyć nową organizację pod firmą „Deutsches Nachrichten Bureau”, stow. z ograniczoną odpowiedzialnością.

Po wyborach w Hiszpanji

Madryt. (PAT.) Oficjalne wyniki wyborów do kortezów przedstawiają się następująco: prawica 207 mandatów, centrum 167, w tem 104 radykałów, lewica 99, w tem 58 socjalistów.

Zgon dziennikarza

Parma. (PAT.) Zmarł wybitny dziennikarz Memmo Rossi w wieku 51 lat, przebywający ostatnio w Londynie, jako korespondent turyńskiej „Gazzetta del Popolo”. Rossi był samoukiem i rozpoczął karierę dziennikarską jako chłopiec do posyłek w redakcji nacjonalistycznego dziennika „Idea Nazionale”.

Kłopoty de Valery

Londyn. (Tel. wł.) Odpowiedź rządu londyńskiego na notę de Valery w sprawie szeregu postulatów zmierzających do całkowitego odłączenia się Irlandji wywołała w łonie rządu dublińskiego duże rozczarowanie.

Według doniesień prasy angielskiej de Valera zaniechał zamiaru rozpisanja wyborów, gdyż rząd londyński przez swą odpowiedź wytrącił mu doskonale atut wyborczy z ręki.

Kobiece p. w. w Anglii

Londyn. (Tel. wł.) Nowa kobieca organizacja przysposobienia wojskowego odbyła w londyńskich halach centralnych swe pierwsze zebranie.

Twórczyni tej organizacji oraz jej komendantka Mary Allen zapowiedziały ćwiczenia w użyciu broni palnej oraz z zakresu obrony przeciwawiozej. Specjalne oddziały zajmą się nauką pilotażu.

Zadaniem organizacji będzie poparcie władz w razie wojny lub zamieszek wewnętrznych.

Łotwa a Sowiety

Moskwa. (PAT.) W Moskwie podpisano traktat handlowy pomiędzy Łotwą a Z. S. R. R. Ze strony łotewskiej traktat podpisał: poseł łotewski w Moskwie Bilmanis, oraz przybyły z Rygi wiceminister spraw zagranicznych Munters i dyrektor łotewskiego banku państwa Czolinsz. Ze strony sowieckiej — członek kolegium komisariatu ludowego spraw zagranicznych Stomonjakow oraz członek kolegium komisariatu dla handlu zagranicznego: Dwołajski i Lorenc. „Za Industrializację” wyraża przekonanie, że umowa sowiecko-łotewska pogłębi przyjazne stosunki pomiędzy obu krajami i będzie sprzyjała konsolidacji pokoju na wschodzie Europy. Pismo zapewnia, że związek sowiecki zawsze dążył do rozwoju stosunków gospodarczych ze swymi sąsiadami.

Czechosłowacka Nar. Rada Obrony Państwa

Praga. (PAT.) Ukonstytuowała się Najwyższa Rada Obrony Państwa, której stworzenie postanowiono w październiku b. r. Przewodniczącym Rady jest premier Malypetr. W skład jej wchodzi ministrowie: obrony narodowej Bradacz, kolei — Bechynie, spraw zagranicznych — Benesz, poczt — Franke, handlu — Maouszek oraz unifikacji praw msgr. Szramek; jako fachowcy z głosem doradczym — naczelny inspektor armji oraz szef sztabu głównego. Do Rady powołani być mogą w wypadku potrzeby także i inni fachowi doradcy.

Znów zajście graniczne

Wiedeń. (PAT.) Z Salzburga donoszą urzędowo, że w miejscowości granicznej Steinpass na terytorjum austriackim zjawili się trzej członkowie oddziałów szturmowych w umundurowaniu. Strażnicy rozpoznali w nich zbiegów, którzy przed kilku mie-

siącami uciekli z Austrii. Zbiegowie ci zostali obecnie aresztowani.

W kilka godzin później na austriacki urząd celny w Steinpass napadło 20 nar.-soc., przybyłych z Bawarii i wśród wielkiej wrzawy obrzuciło budynek kamieniami. Straż graniczna austriacka i żandarmerja położyły kres ekscesom.

Tow. św. Wincentego a Paulo

Roczne walne zebranie wszystkich konferencyj Towarzystwa św. Wincentego a Paulo (mężczyzn) istniejących na terytorjum metropolji gnieźnieńsko-poznańskiej odbędzie się 10 grudnia b. r. o godz. 10.30 w Poznaniu na sali koncertowej Domu Katolickiego parafji św. Marcina (św. Marcin 8a). — Na porządku obrad m. i. sprawozdanie zarządu Rady Wyższej oraz referat ks. dyrektora Galdyńskiego o rekolekcjach zamkniętych.

Zebranie poprzedzi msza św. z kazaniem, odprawiona o godz. 7.30 w Kaplicy Zakładu św. Józefa (ul. św. Józefa nr. 7/8 — tuż przy placu Świętokrzyskim), podczas której przystąpią członkowie do Komunii św. — Członkowie (czynni i wspierający) konferencyj miejscowych zechcą się stawić gremjalnie, — konferencje zamiejscowe zaś przystać delegacje. Udział sympatyków wielce pożądany.

Zarząd Rady Wyższej Tow. św. Wincentego a Paulo w Poznaniu

(—) Alojzy Henke (—) Antoni Loster sekretarz prezes

Przepowiednia pogody na czwartek: Przy zmiennem zachmurzeniu wzrost mrozu.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.67 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.67 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.00 zł. gotówka 211.00 zł. za 100 guld. gd. w dewizach 172.86 do 173.12 zł. gotówką 172.52 zł.

Urzędowa ceduła

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 6. 12. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy narytel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Żyto 690 tonn par. Poznań . . . 14,75
Żyto 45 tonn par. Poznań . . . 14,63 1/2
Żyto 45 tonn par. Poznań . . . 14,65
Owies 375 tonn par. Poznań . . . 13,25

Ceny orjentacyjne

Żyto . . . 14,50— 14,75
Usposobienie spokojne . . . 18,25— 18,75
Pszennica . . . 14,75— 15,50
Usposobienie spokojne . . . 13,50— 13,75
Jęczmień browarowy . . . 13,00— 13,25
Usposobienie spokojne . . . 13,00— 13,25
Owies jednolity . . . 20,75— 21,00
Usposobienie spokojne . . . 30,00— 32,00
Maka żytnia 65% wł work . . . 10,25— 10,75
Usposobienie spokojne . . . 9,50— 10,00
Maka iszenna 65% wł work . . . 10,50— 11,00
Usposobienie spokojne . . . 41,00— 42,00
Otręby pszenne . . . 35,00— 37,00
Otręby pszenne (grube) . . . 15,00— 16,00
Rzepak zimowy . . . 14,50— 15,50
Gorzecza . . . 21,00— 24,00
Wyka latoowa . . . 21,00— 23,00
Peluszk . . . 13,50— 15,50
Groch Viktoria . . . 170,00—220,00
Groch Folgera . . . 80,00—110,00
Seradela . . . 90,00—110,00

Koniczyna czerwona . . . 1,25— 1,50
Koniczyna biała . . . 1,75— 2,00
Koniczyna żółta odtuszczone . . . 1,25— 1,50
Ziemniaki fabr za kilo % . . . 1,75— 2,00
Słoma pszena luzem . . . 1,25— 1,50
„ pszena prasowana . . . 1,75— 2,00
„ żytnia luzem . . . 1,25— 1,50
„ żytnia prasowana . . . 1,75— 2,00
„ owsiana luzem . . . 1,25— 1,50
„ owsiana prasowana . . . 1,75— 2,00
„ jęczmienna luzem . . . 1,25— 1,50
„ jęczmienna prasow . . . 1,75— 2,00
Siano zwykłe luzem . . . 5,00— 5,25
Siano zwykłe prasowane . . . 5,50— 6,00
Siano nadnoteckie luzem . . . 6,00— 6,25
Siano nadnoteckie pras . . . 6,50— 7,00
Makuch lniany . . . 19,50— 20,50
Makuch rzepakowy . . . 16,50— 17,00
Makuch słonecznikowy . . . 19,00— 20,00
Srut Soja . . . 23,00— 23,50
Mak niebieski . . . 53,00— 57,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 240 tonn, pszenicy 165 tonn, jęczmienia 15 tonn, otrab żytnich 90 tonn, ziemniaków fabrycznych 135 tonn.

Zniesienie prohibicji w Ameryce

Życiowa radość w Stanach Zjednoczonych - Proklamacja prezydenta Roosevelta

Waszyngton (PAT.) Prohibicja w St. Zjedn. została zniesiona. Ostatni, 36 stan Utah ratyfikował jej zniesienie.

Wiadomość ogłoszona została w całym kraju z szybkością błyskawicy przez radio i specjalne wydania dzienników. Olbrzymie tłumy, zgromadzone na ulicach wszystkich większych miast powitały tę wiadomość frenetycznymi oklaskami.

London (PAT.) Stan Utah, który pod naciskiem sekty Mormonów groził opóźnieniem kilkugodzinnym ratyfikowania ustawy, znoszącej prohibicję, aby pokrzyżować uroczyste przygotowania w całej Ameryce, w ostatniej chwili zmienił swoje postanowienie i dokonał ratyfikacji.

W niespełna pół godziny ogłoszona została oficjalnie proklamacja o zniesieniu prohibicji. W Ameryce zapanała powszechna radość.

14 lat prohibicji kosztowało Amerykę 45 549 ofiar ludzkich, zabitych i zmarłych w związku z nielegalnym handlem napojów wysokich. Dotychczas w więzieniu w Ameryce przebywa 3 765 osób, odbywających ciężkie kary więzienia za wykroczenie przeciwko zniesionej od dzisiaj prohibicji.

Waszyngton (PAT.) Prezydent Roosevelt ogłosił proklamację, zawiadamiając o zniesieniu prohibicji. Roosevelt wzywa obywateli do współpracy z rządem w dziele przywrócenia pełnego poszanowania prawa i domaga się, aby żaden stan nie udzielał zezwoleń na utworzenie t. zw. „Saloonów”.

„Powinniśmy — kończy Roosevelt — usunąć ostatecznie niebezpieczeństwo bootlegerów i innych ludzi, odnoszących korzyści kosztem rządu, prawa i ładu.”

Dwoma

a nie jednym pudrem osiągnąć można pożądaną skutek, bez uszkodzenia cery, ponieważ każda właściwość cery wymaga dostosowania odpowiedniego preparatu kosmetycznego. Do tłustej na przykład właściwości cery nadaje się wyłącznie D-ra Lustra odłuszczający puder higieniczny, do prawidłowej zaś i suchej D-ra Lustra roślinny puder egzotyczny

Łódzka Ch. D.

W dn. 3 grudnia odbył się w Łodzi doroczny zjazd wojewódzkiej Chłopskiej Demokracji.

Po dyskusji zjazd uchwalił jednomyślnie:

a) Uznać mandaty dotychczasowego zarządu wojewódzkiego za wygasłe i powołać nowy zarząd wojewódzki, w skład prezydium którego weszli pp. Pawlak, Leśniewicz, Polapczuk.

b) Potępić działalność tych członków stronnictwa Ch. D., którzy w ostatnich miesiącach działali na szkodę ruchu, pracując nad jego rozbiorem wspólnie z czynnikami „sanacyjnymi” wzamian za nagrody w postaci posad, awansów itp.

c) Wykluczyć ze stronnictwa Ch. D. pp. Lucjana Dębczyńskiego i Juliana Cyrańskiego za oczywistą zdradę ruchu i rozbiłanie go wspólnie z „sanacją”.

d) Wyrazić całkowitą solidarność z dotychczasową polityką naczelnych władz stronnictwa, a w szczególności prezesa Korfante, któremu zjazd uchwalił gorące podziękowanie za pełną poświęcenia pracę dla dobra Ojczyzny i ruchu chłopsko-społecznego.

Podczas obrad wdarta się do lokalu bojówka „sanacyjna”, złożona z kilkudziesięciu osób. Banda uzbrojona była w pałki i kastety. Lokal został częściowo zdemolowany, przyczem w walce z bojówkarzami został ranny delegat Zduńskiego Woli, p. Sawicki.

Policja zjawiła się w kilka minut po napadzie i zjazd rozwiązała.

Jeszcze kłamstwa prasy „sanacyjnej”

Wykazaliśmy już na szeregu przykładów, jak z gruntu fałszywe były informacje, podane przez „Dziennik Poznański” i inne pisma „sanacyjne” na temat ilości mandatów, uzyskanych przez poszczególne ugrupowania w tych miastach wielkopolskich, gdzie zgłoszono tylko po jednej liście mieszanej. Przeczytaliśmy ściśle cyfry m. i. z Koźmina, Kostrzyna, Margonina, Janówca, Borka i Wieleń.

Obecnie donoszą nam z Książa (pow. śremski), że ze zgłoszonej tam wspólnej listy weszło do nowej rady miejskiej 5 przedstawicieli Obozu Narodowego, 2 N. P. R-owców i 5 „sanatorów”. Według „Dziennika Poznańskiego” liczba „sanatorów” wynosiła — 9, a narodowców tylko 3.

Podobnych fałszywych statystycznych donuściła się prasa „sanacyjna” nie tylko w stosunku do Wielkopolski, ale także i w stosunku do Pomorza. Do ogólnej liczby mandatów, uzyskanych w województwie pomorskim przez B. B., doliczono również bezceremonjalnie mandaty z miasta Człuchowa, gdzie wszystkie listy opozycyjne były unieważnione i gdzie wobec tego kandydaci „jedyńki” przeszli bez głosowania —

nadto zaś mandaty z tych miast, gdzie złożono tylko po jednej liście mieszanej, przyczem kandydatów tych list zaliczono „en bloc” do B. B.

Tymczasem sprawa ta wcale nie przedstawia się różowo dla „sanacji”. Mieszane listy zgłoszono w trzech miasteczkach, położonych w bezpośredniej bliskości granicy niemieckiej, a mianowicie w Radzynie, Łasinie i Więcborku.

W Łasinie na ogólną liczbę 12 radnych weszło do nowej rady miejskiej z listy mieszanej 7 narodowców, 1 N. P. R-owiec i 4 „sanatorów”. Tak samo dokładnie stosunek był w Radzynie.

W Więcborku w nowej radzie miejskiej przewagę również mają narodowcy.

Według prasy „sanacyjnej” we wszystkich tych trzech miastach B. B. W. R. „zdobył” po 12 mandatów, osiągnąwszy „stuprocentowe zwycięstwo”....

Pacjenci Zakładu Psychiatrycznego w Kościanie głosują....

Komitet wyborczy Obozu Narodowego w Kościanie wniósł protest przeciwko wyborom do rady miejskiej w okręgu IV. W uzasadnieniu protestu czytamy, co następuje:

„W okręgu wyborczym IV. zostali dopisani już po wyłożeniu listy wyborców pacjenci Zakładu Psychiatrycznego w Kościanie. Podstawa, na której te osoby zostały umieszczone w spisie wyborczym, nie jest nam znana.

„O ile je umieszczono z urzędu, byłoby to niezgodne z regulaminem wyborczym, ponieważ po wyłożeniu spisu wyborców zmiany w tym spisie mogą być dokonane tylko na podstawie wniesionych reklamacji. Jeżeliby natomiast umieszczenie pacjentów Zakładu Psychiatrycznego w Kościanie nastąpiło na podstawie wniesionych reklamacji, to odnośne decyzje okręgowej komisji wyborczej stoją w sprzeczności z postanowieniami regulaminu wyborczego, gdyż pacjentom Zakładu Psychiatrycznego nie może przysługiwać prawo wybierania w gminie miasta Kościana.

„Jak zostało stwierdzone, wpisani dodatkowo do spisu wyborców pacjenci, przebywający w Zakładzie Psychiatrycznym w Kościanie, nie są wpisani do księgi stałych mieszkańców Kościana, a według obowiązujących przepisów tylko zaświadczenie, wydane na podstawie tej księgi, stwierdzające roczny pobyt w mieście, może stanowić dowód, że danej osobie, pominiętej w spisie wyborców, przysługuje prawo wyboru do rady miejskiej. Takie zaświadczenie nie było w danym wypadku wogóle możliwe, gdyż osoby, przebywające w Zakładzie Psychiatrycznym w Kościanie, są tam tylko czasowo umieszczone i nie zamieszkują przez cały rok.

„Gdyby natomiast który z tych pa-

cientów istotnie przebywał w Zakładzie Psychiatrycznym dłużej niż rok, należałoby go uznać za człowieka psychicznie chorego, któremu nie przysługuje prawo wybierania do Sejmu, a temsamem do rady miejskiej.”

W konkluzji podpisani zwracają się do starosty powiatowego w Kościanie o unieważnienie wyborów w okręgu IV.

500 protestów przeciw wyborom

W myśl nowej ordynacji wyborczej do samorządów wiejskich, przystąpiły wydziały powiatowe do rozpatrywania protestów, złożonych przeciwko przebiegowi wyborów gromadzkich. Na terenie województwa, gdzie dotąd te wybory zostały przeprowadzone, wpłynęło do starostw około 500 takich spraw.

W niektórych miejscowościach na skutek uznania słuszności protestów, przeprowadzone będą wybory ponowne. Tak np. w starostwie olkuskim na skutek decyzji wydziału powiatowego odbędzie się nowe wybory, wobec unieważnienia mandatów w czterech gromadach. W 10 gromadach na terenie powiatu olkuskiego zarządzone przeprowadzenie dochodzeń do zbadania podstawności zgłoszonych skarg.

Pracownicy Samorządu Wojewódzkiego

W sali sejmikowej Starostwa Krajowego w Poznaniu odbyło się czwarte roczne walne zgromadzenie delegatów związku organizacyj Pracowników Samorządu Wojewódzkiego przy udziale delegatów wszystkich stowarzyszeń związkowych, przedstawicieli bratnich organizacji i gości. Obrady zajął prezes Związku p. B. Dyderski witając wszystkich obecnych, poczem przedstawił w przemówieniu wstępnym fazy rozwoju organizacyjnego Związku i doniosłość współpracy zrzeszeń Pracowników Samorządu Wojewódzkiego. Do prezydium zgromadzenia powołano prezesów organizacyj Pomorskiej i Śląskiej pp. Miąskowskiego i Mięsołka, do biura zaś powołano p. Kurka z Poznania. Poza tem wybrano komisję wniosków, w której skład weszli pp. Gładyszewski z Poznania, Stempa z Torunia i Szymczak z Rybnika. Jednocześnie uchwalono przyjąć na członka Związku organizację Śląską, t. j. Związek Pracowników Śląskich Zakładów Wojewódzkich w Rybniku.

Z kolei nastąpiły przemówienia przedstawicieli władz organizacyj. Po przyjęciu protokołu z ostatniego zgromadzenia delegatów wygłosił sekretarz Górecki sprawozdanie z działalności Związku za okres sprawozdawczy 1933, skarbnik Malecki z gospodarki finansowej a przewodniczący komisji rewizyjnej Sobociński z rewizji kasowości Związku. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium. Nowy zarząd związku wybrano w następującym składzie: prezes p. Bederski Bogdan z Poznania, wiceprezisi pp. Zgórecki Jan z Poznania, skarbnik p. Malecki Antoni z Poznania, zastępca sekretarza p. Makowski Maksymilian z Torunia, zastępca skarbnika p. Szymczak z Rybnika. Do komisji rewizyjnej weszli jako członkowie pp. Sobociński Stefan z Poznania, Mięsołek Florian z Torunia i Furman Wincenty z Lublińca, a jako zastępcy Gładyszewski Apolinary z Poznania i Łęgowski Marceł z Torunia. Jako delegatów do rady naczelnej wybrano pp. B. Bederskiego i Morchwickiego z Poznania, oraz Miąskowskiego z Torunia.

DOBRA WAGA — czystość surowców — tania cena dostępna dla wszystkich — Czekolada A. PIASECKI S. A. nr 6 324

RADJO

Czwartek, dnia 7 grudnia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 11.35 program na dz. bież.; godz. 11.40 tr. z Warszawy; godz. 12.05 (W); godz. 14.03 notowania giełdy; godz. 15.25 tr. z Warszawy i Lwowa; godz. 17.50 „Z nad krawędzi”, pogadanka Brata Cezarego pt. „Refleksy bezrobocia wśród młodzieży”; godz. 18.00 (W); godz. 19.00 program na dz. nast.; godz. 19.25 — 22.00 tr. z Warszawy; g. 22.00 pogadanka pt. „Tajemnica wzrostu roślin” — wygl. dr. Jan Rżóska; godz. 22.05 muzyka taneczna; godz. 23.00 (W); godzina 23.05 d. c. muzyki tanecznej.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 melodie rewijowe z płyt; godz. 12.35 koncert szkolny z Filharmonii Warszawskiej, orkiestra pod dyr. Wolfstala, T. Luczaj (śpiew) i T. Mayzner (prelekcyj); godz. 15.40 koncert ork. mandolinistów Pocz. Przysp. Wojsk.; godzina 16.40 „Kobieta w samorządzie miejskim”;

Turystyka masowa

Społeczeństwo tworzy pewne wspólne dobro, dostępne dla wszystkich. Teatr wyszedł od dawna z książęcych dworów, przeniósł się do miasta. W miastach powstały jeszcze muzea, gromadzące dzieła sztuki, dostępne dawniej tylko bogatym mecenasom. Współcześnie mamy dwa nowe przykłady popularnego rozdziału dóbr. Przez radio (muzyka i nauka dla wszystkich) otwarto bramy na świat; szukamy w nim też wzorów pracy i piękna a także wycieczki i rozrywki w najkulturalniejszej formie. Od lat w tym wypadku pracuje u nas z pożytkiem zasłużone Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Niestrudzone na przestrzeni całej Polski wiezie przeliczne wycieczki krajoznawcze. Lecz zakres działalności towarzystwa którego charakter jest jednocześnie naukowy, jest nieco ograniczony, gdy chodzi o wielkie masy. Wobec nich spełnia swój obowiązek coraz lepiej w tym kierunku pracujący „ORBIS”. Mammy podwójny powód cieszyć się z tego. Przedewszystkiem dlatego, że się rozwija nasza własna instytucja podróżnicza, prowadzona przez swoich, więc rozumiejących nasze potrzeby i działających z myślą, o pożytku ogólnym, a powtórę tego, że „ORBIS” właśnie umiał rozwinąć ideę od lat krzewioną przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Obrachunek oddziału poznańskiego „ORBISU” za letni sezon 1933, bardzo zadawalający odprawa 237 wycieczek i 12.000 uczestników, 22 pielgrzymek z 3 000 pątników, 21 pociągów popularnych z 10.000 rozradowanych pasażerów. Tem warto się poszczycić i to warcie pochwały. Poza tem liczne obce wycieczki na terenie Poznania i Wielkopolski „ORBIS” miał pod swoją opieką. Początek jest rok najblizszy wschodzący we wszystkim w dobrych wrobach. Turystyka nasza też się wzmacnia i rozwija. „ORBIS” musi pod każdym względem sprostać swym zadaniom a zakres swej pracy rozszerzyć. Niech to rozpocznie od wiosennej pielgrzymki do Ziemi Świętej.

Prof. Jan Kilarski.

godz. 16.55 chór Erjana ze Lwowa; godz. 17.25 recital skrzypcowy Leopolda Dworakowskiego; godz. 17.50 „Nowiny rolnicze”; godz. 18.00 odczyt z cyklu „Polska Współczesna”; godz. 19.20 słuchowisko: godzina 19.25 odczyt aktualny; godz. 19.40 wiadomości sportowe; godz. 19.47 dziennik wieczorny; godz. 20.00 koncert orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimnińskiego i Marja Krzywiec (sopran); godz. 21.00 „Skrzynka pocztowa techniczna”; godz. 21.15 d. c. koncertu; godz. 22.00 muzyka lekka z kaw. „Gastronomja”.

Piątek, dnia 8 grudnia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 9.00 (Warszawa); godz. 9.54 program na dz. bież.; godz. 10.00 tr. z Krakowa i Warszawy; godz. 12.15 akademja morska (tr. z kinoteatru „Słońce”); godz. 14.00 skrzynka rolnicza, omówi p. E. Ilorak; godz. 14.10 „Weekend” (Dokąd jechać w święto?); godz. 14.15 (W); godzina 16.30 audycja wokalna T. Prawdzic (sopran); przy fortepianie prof. Fr. Łukasiewicz; godz. 16.45 — 19.00 tr. z Warszawy; godz. 19.00 program na dz. nast.; godzina 19.30 (W); godz. 19.45 wiadomości bieżące; godz. 19.50 (W); godz. 20.30 tr. z Wiednia koncertu orkiestry; godz. 21.15 (W); godz. 23.00 tr. z Wiednia; muzyka lekka w wyk. ork. Radja Wiedeńskiego.

Warszawa (1412 m) godz. 9.00 audycja poranna; godz. 10.00 tr. nabożeństwa z Krakowa, po nabożeństwie kazanie ze studja z Warszawy; godz. 11.45 muzyka religijna (tr. z Krakowa); godz. 12.15 V koncert z cyklu „Muzyka Niepodległej Polski”; w przerwie ok. 10 godz. 13.00 — 13.12 pogadanka; godz. 14.00 „Odczyt rolniczy”; godzina 14.15 tańce symfoniczne z płyt; godzina 14.50 słuchowisko myśliwskie — „Ponowa” w oprac. prof. Jana Rostafińskiego; godz. 15.20 recital śpiewaczy Sergjusza Benoni; godz. 16.00 słuchowisko — rewja dla dzieci młodszych pt. „Gdy nioś prezenty Mikołajowi święty” — pios. B. Hertz z ilustracją muzyczną Wł. Macury; godz. 16.30 kwadrans słynnych artystów (Antoni Rubinstejn, z płyt); godz. 16.45 fragment z powieści pt. „Wygnańcy Ewy” Tadeusza Kuźnińskiego; „Ignacy Świercz” (kwadrans literacki); godz. 17.00 odczyt pt. „Fotografia i narcyzarstwo” — wygl. dr. A. M. Wiczorek; godz. 17.15 polska muzyka ludowa w wyk. ork. Adama Stromberga; godzina 18.00 słuchowisko; godz. 18.40 zespół re-wellersów „Te cztery”; godz. 19.35 radiotygodnik dla młodzieży; godz. 19.50 płyty; godz. 20.03 odczyt aktualny; godz. 20.15 pogadanka muz. prof. St. Niewiadomskiego; godz. 20.20 tr. z Wiednia, koncert symfoniczny; godz. 21.25 koncert z Filharmonii Warszawskiej; godz. 22.45 tr. z Wiednia; koncert muzyki lekkiej; godz. 22.40 wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłoseń P. R.; godz. 22.50 muzyka taneczna z kaba-retu „Femina” orki. stra. H. Golda.

Młodzież Wszechpolska

Związek Akademicki

Jutro, w czwartek, o godz. 20 w lokalu własnym (św. Marcin 65) odbędzie się zebranie ogólne z referatem p. I. Matlachowskiego, prezesa Młodzieży Wszechpolskiej we Lwowie p. t.

„Żydzki na tle dziejów”

Obecność członków i kandydatów obowiązkowa.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Młodzież odpowiada na pytanie: „dlaczego należy kupować wyroby krajowe?”

Jedną z dziedzin pracy Związku Obrony Przemysłu Polskiego jest akcja propagandowa wśród młodzieży szkolnej. Dzięki poparciu tej akcji przez Kuratorium Okręgu Szkolnego, dzięki współpracy nauczycielstwa, oraz nieustraszonemu wysiłkowi jej inicjatora, p. prof. Rosenberga z Poznania, powstało na terenie Wielkopolski i Pomorza przeszło 800 „szkolnych kół propagandy przemysłu polskiego”.

W ubiegłym roku Związek Obrony Przem. Polsk. spowodował Kuratorium do wydania polecenia, aby młodzieży szkolnej nauczycielstwo jako temat wypracowania zadawało pytanie: „Dlaczego należy kupować wyroby krajowe?” Najlepsze wypracowania nadesłano do Poznania. Wybrano z pośród nich — najbardziej na nagrodę zasługujące i opremjowano.

Onegdaj zapoznaliśmy się z planem konkursu. W dwóch wielkich teczkach znaleźliśmy sto kilkadziesiąt prac, których autorami są uczniowie i uczennice szkół wielkopolsko-pomorskich. Reprezentowane są wszystkie rodzaje szkół: powszechne, średnie, seminarja nauczycielskie itd.

Widocznie nauczycielstwo nie kępowało swych wychowanków wymogami odnośnie formy, bo obok wzorowych wypracowań (z dyspozycją: „I. Wstęp”, „II. Temat”, „III. Zakończenie”) znajdujemy wierszyki, komedijki, dialogi, „listy do koleżanek”, baletki, a nawet... obrazki.

Te obrazeczki — to najbardziej wzruszające produkty fantazji młodocianej! Widzimy niewprawną rączką dziecka pastelami wymalowane sceny, przedstawiające las dymiących kominów fabrycznych po jednej stronie granicy, zaś po stronie polskiej: pustką ziejącą warsztat, przed którym stoją bezrobotni z założonymi rękami. Na horyzoncie widać dwa pociągi: jeden, długi jak tasemiec, wiezie towary zagraniczne do Polski; drugi, króciutki wiezie polskie towary eksportowe zagranicę...

Równie wzruszające są w swej naiwności niektóre wypracowania dzieci szkół powszechnych. Piszemy np. taki mały chłopczyk z Rogoźna:

„Polak, który wspiera wyroby zagraniczne, jest półobłąkałem. Nasz wrogowie powiedzą, że nawet na zebraniu Ligi Narodów, że Polacy nie dbają o dobro swego kraju...”

Pewna znów panienczka z Chojnic odzywa się stanowczo:

„...Dlatego nie wolno nam dziś w XX wieku myśleć o poezji, która i tak wiele miejsca zajmuje w naszym życiu (!). Do nas młodszych należy poważnie myśleć o problemach stanowiących podstawę bytu zarówno jednostki, jak i całego społeczeństwa.”

Czasami można mieć wątpliwość, czy autorem wypracowania jest podpisane pod nim dziecko. Takiej wątpliwości nie mieliśmy, czytając następujący „placuszek” z ortograficznymi roźdzynkami:

„Wojnę z bolszewikami wygraliśmy a teraz wroga wojna o chleb, życie, zwycięstwo na polu gospodarczym, a ten naród, który benzynę oszczędzał, wydajnie pracował a przedewszystkiem kupował wyroby tylko krajowe, ten zwycięży.”

Że dziecko jest spostrzegawcze, pilnie śledzi co się w koło niego dzieje i wyciąga nieraz trafne wnioski ze swych obserwacji, tego dowodzi następujący ustęp:

„Ja się nazywam Anna Cwikłowska. Mieszkam w Nowym Wiercu, nad granicą Wolnego miasta Gdańska. Często widziałam, jak rolnicy wozili ziemniaki, drób, jajka, masło do Gdańska na targ, a przewozili stamtąd inny towar. Aż tu naraż zaczęto pobierać od nich wysokie opłaty za towar polski i prawie wszyscy przestali wywozić. Takie opłaty nazywają cło. Gdańszczanie nie chcą naszego towaru, więc i my nie możemy ich towaru ani żądać, ani kupować i to należy pamiętać!”

Jakaś mała kokietka z Pomorza kupiła sobie flakonik perfumu. Towar pochodził ze znanej fabryki poznańskiej, lecz widniała na nim marka (etykieta) francuska. „Dlaczego? — pyta nasza panienska, dlaczego staje się re-

klamą wszystko, co obce i zagraniczne?”

Młode pokolenie nie zna już kultu dla cudzoziemczyzny, to też nie dziwny się, że Anusia ze Swarzędza pisze:

„Ile razy matka, czy kupiec będą namawiać nas do kupowania towaru zagranicznego, to naszym obowiązkiem będzie ich uświadomić, dlaczego należy kupować tylko towar wyrabiany w Polsce.”

Również Anusi, mała Janka z Chojnic ułożyła zgrabny dwuwiersz:

„Gdzie kwitnie przemysł krajowy,
Tam duch narodu jest zdrowy.”

Inna znów poetka... bierze w obrotę ministrów, zagadując:

„Kryzys, bracie, gnębi nas,
Więc kres mu położ — czas.
Sam zapewne to widzisz
I pokryjomu z ministrów szydzisz.
Lecz coż on (minister) biedny poradzi,
Głowę muru nie rozsądzi...”

Z wypracowań przebrzmiewa nieraz nuta smutna. Biję z nich troska o biednych bezrobotnych, która spowodowała jednego z uczniów do obrania sobie za motto — słów Mickiewicza: „Nie było szczęścia w domu, bo go nie było w ojczyźnie”.

Uczeń V klasy gimnazjum śremskiego wychodzi z założenia, że troska o rozwój przemysłu krajowego podyktowana jest „troską o siebie i przyszłość pokolenia”.

Dwaj inni uczniowie dają dowód że rozumieją istotę rozumnej samo-

starczalności. Jeden z nich pisze w dyspozycji:

A. Bezwzględna zasada samostarczalności — jedną z przyczyn światowego kryzysu ekonomicznego.

B. Rozsądnie zaś stosowana — przyniesie korzyści państwu i społeczeństwu.

Drugi zaś wywodzi:

„Pojęcie samostarczalności należy rozpatrywać — życiowo: a więc z zagranicą należy przywozić to tylko, czem natura nas nie obdarzyła w naszym kraju. Polska należy do liczby tych szczęśliwych krajów, którym bardzo mało brak obcych towarów i dlatego u nas idea samostarczalności powinna być stosowana jak najszerszej.”

Zresztą pamiętajmy, — jak kończy swe wypracowanie pewien uczeń gimnazjum św. Marii Magdaleny, — że popieranie wytwórczości krajowej:

„nie jest z naszej strony ani poświęceniem, ani godnym podziwu aktem patriotycznym, lecz prostym obowiązkiem.”

Na tem kończymy krótki nasz przegląd planów konkursu szkolnego Związku Obrony Przemysłu Polskiego, gratulując inicjatorom i wychowawcom tak pięknych wyników konkursu. Zaś młodzieży należy się dużo serdecznych, dobrych słów za tak liczne dowody zrozumienia idei popierania wytwórczości krajowej.

Uderzenia krwi do głowy, ściskanie w okolicy serca, brak tchu, uczucie strachu, przeczuwanie nerwowe, migrena, niepokój i bezsenność mogą być łatwo usunięte przez używanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa. Zalecana przez lekarzy. Tg 639.

KRONIKA GOSPODARCZA GIEŁDA PIENIĘŻNA W LISTOPADZIE

Uwaga giełdy światowych zawrócona była w listopadzie przeważnie w stronę spraw amerykańskich. Niepokojące manipulacje dolarem oraz dalsze zakupy złota wywołały tendencję mocną w New Yorku, odziedziczoną natomiast wrecz odwrotnie na rynek europejski. Nawiazanie stosunków dyplomatycznych U. S. A. z Sowietami wywarło korzystne wrażenie w całym świecie, oczywiście z wyjątkiem Japonii.

Giełdy krajowe nie wykazały na ogół żywej tendencji, mając przeważnie obroty małe, dotyczy to również i naszego rynku lokalnego. Obroty naszej giełdy miejscowej wyniosły w miesiącu ub. zł 519 000 (wobec zł 594 000 w październiku).

Kursy papierów były na ogół utrzymane wzgl. wyższe niż w niektórych papierach za wyjątkiem 4½ proc. dol. listów zast. które wykazały mały spadek. Pożyczki państwowe miały stałą tendencję mocną, przyczem zauważono większy brak materiału, zwłaszcza w 5 proc. pożycz. konwers., którą notowano 48½—49—50— proc. również pożyczki 4 proc. premj. dolarowe po 47½—48—47½ oraz

4 proc. pożycz. inwestycyjną po 101—102 i w końcu 3 proc. pożycz. budowlaną po 38½ — 37½ — 38—.

Z pożyczek komunalnych dokonano mniejszych obrotów 8 proc. oblig. m. Poznania z 1927 i 1929 r. po stałym kursie 92 proc.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. dokonano największych obrotów 4½ proc. dolarowymi listami zast. które jak wyżej wspomniano uległy małej zmianie w notowaniach po 37 — 38 — 35 proc. (co równa się dawniejszym notowaniom w ciągu miesiąca 21.72 — 22.75 — 17.90 — 19.90 — 19.04 — 19.60 proc.). natomiast 4½ proc. dol. listy zast. w złocie utrzymały swe notowania na 40 proc. i były przeważnie w poszukiwaniu zresztą materiał po tym kursie jest już wyczerpany. Węzkie za nteressowanie zauważono w 4½ proc. złotych listach zast. (dawn. listach żytnich, które zwykływały z 36½ — 40 procent, co odpowiada dawniejszym notowaniom 5.54 — 6.07, jak również w 4 proc. listach zast. konwert. z 36 — 38½ — 38½.

Z akcji bankowych notowano jedynie Bank Polski 78 — 80 — 78. S. K.

A JEŚLI PUDER TO JAKI!

Oczywiście, taki, który jest umiejętnie przygotowany nie zawiera szkodliwych składników.

A więc **PUDER HIGIENICZNY M. MALINOWSKIEGO** Warszawa Lab. Chem. Farm., ul. Chmielna 4

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ważne dla rolników.** W nr. 94 „Dziennika Ustaw” ukazało się rozporządzenie ministra rolnictwa, obniżające opłaty w postępowaniu przed powiatowymi urzędami rozjemczymi z 1½ proc. wartości przedmiotu postępowania na ½ proc. w tych wszystkich wypadkach, w których drobny rolnik ponownie wnosi sprawę rozpatrzoną już na podstawie poprzednio obowiązującego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. Jak wiadomo, rozporządzenie to pozwalało na obniżenie odsetek do 6 proc. w stosunku rocznym i na rozkładanie długów na okres lat 3, przyczem opłaty były wysoki i wynosiły od 2 — 3 proc. wartości przedmiotu postępowania. Ponieważ nowa ustawa o urzędach rozjemczych z dnia 28 marca 1933 r. pozwala na udzielanie większych ulg, gdyż przewiduje okres karancyjny dla spłaty sum kapitałowych na okres 2 lat, możność rozkładania długów na okres do lat 7 i obniżenie odsetek do 4½ proc., ustawodawca uprawniał rolników do ponownego wnoszenia do urzędów rozjemczych spraw już rozpatrzonych przez dawniejsze urzędy rozjemcze, ażeby ułatwić drobny rolnikom skorzystanie z większych ulg, minister obniżył w tych wypadkach opłaty. Ponadto omawiane

rozporządzenie pozwala urzędowi ograniczyć opłaty wnoszone przez drobnych rolników do zł 100, podczas gdy urzędy rozjemcze mogły zwalniać od opłat dopiero powyżej zł 200.

Z KRAJU

(k) **Zmniejszenie eksportu gęsi z Wielkopolski i Pomorza.** W sezonie obecnym poznańscy eksporterzy gęsi napotkali się na rynku niemieckim z ostrą konkurencją ze strony Litwy i Węgier, posyłających niższe stawki celne, co utrudnia kalkulację cen eksporterom polskim, powodując jednocześnie zmniejszenie wywozu gęsi z Polski. (AZ)

(k) **Zastój w gorzelnictwie.** Gorzelnice, które w tym roku mają na ogół b. mały kontyngent (średnio na gorzelnię 1½—12 tys. litrów), przeważnie nie zostały jeszcze uruchomione i mimo braku zbytu na ziemniaki, wielu właścicieli gorzeln zasarnawia się czy gorzelnie uruchomić, gdyż przy tak małym kontyngencie kalkulacja odpędu spirytusowego przedstawia się b. niekorzystnie. (AZ)

(k) **Wyjazd przedstawicieli handlowego z Poznania do Stanów Zjednoczonych.** Z ramienia szeregu firm poznańskich wyjechał ostatnio do Stanów Zjednocz. p. W. Wusza, Polak, doskonale obeznany z ry-

kiem amerykańskim. Z wyjazdem tym wiążą się nadzieje na wzrost eksportu do Stanów Zjednoczonych wyrobów przemysłu spożywczego, szczególnie owocowego i octowego. (AZ)

Z ZAGRANICZ

(z) **Przedłużenie moratorium wewnętrzne w Rumunii.** Król podpisał dekret, przedłużający moratorium dla ziemskich i miejskich długów wewnętrznych w Rumunii do dnia 1 marca 1934 r. Moratorium to zostało wprowadzone na mocy ustawy o konwersji długów z dnia 14 kwietnia b. r. i obowiązywało do końca listopada b. r.

(z) **Austria nie będzie płacić rat pożyczki Ligi Narodów.** Wskutek sprzeciwu czynników nadzorczych austriackiej pożyczki Ligi Narodów, zostało wstrzymane do r. 1944 placenie rat przez Austrię z tytułu zw. długów żywnościowych. Raty te wynoszą 15 milj. szyl. rocznie.

SPORT

Cieżka atletyka

Klub atl. sp. „Złyszko”. Treningi odbywają się regularnie we wtorki i piątki od godz. 20 do 21.30 w miejskiej szkole handlowej. Kandydatów na członków przyjmuje się podczas treningów. Wewnętrzne zawody klubowe w zapasach i dzwiganii ciężarów odbędą się w dniach 12 i 15 b. m. (kom).

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne awne zebranie „Poznań” w sprawach statutowych odbędzie się 8 bm. o godz. 14 w lokalu p. Jarockiej. W razie braku wymaganej liczby członków zebranie prawomocne odbędzie się w drugim terminie bez względu na ilość przybyłych. (kom)

K. S. „Olimpia”. Roczne walne zebranie odbędzie się 12 bm. o godz. 20 w lokalu klubowym p. Gołimowskiego w domach Rzemieślniczych. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy organizacyjne. W razie nieprzybycia ustawowej liczby członków, po 15-minutowej przerwie zebranie staje się prawomocne. (kom).

Dlaczego muchy giną przed zimą

Do „zwierząt” domowych należą, niestety, także i muchy. Na szczęście jest to tylko plaga sezonowa. Dokuczają nam latem, przed zimą znika bez śladu. Co się z nimi dzieje? Pod jej widujemy nieraz siedzące na ścianie muchy, dziwnie cieżkie i nieruchome. Przyjrzyjawszy się im dokładnie, widzimy, że ciało ich jest jak gdyby rozdeptane, pokryte białawym pyłkiem. Uczeń wyjaśnił, że pyłek ten, to nasionniki pewnego grzybka, który rozwija się w cieple muchy, aż stoczy całe jej wnętrze, skutkiem czego mucha ginie. Toż z owym grzybkiem mucha zaraża inne, a zaraza ta szerzy się nadzwyczaj szybko. Ciekawy o tem artykuł, ilustrowany kilkoma zdjęciami, znajdują Czytelnicy w ostatnim (50) numerze „Ilustracji Polskiej”. Ten sam numer przynosi pomysłowo ilustrowany feljton o świetnej szarży pod Somosierrą, której 125 rocznica minęła w dniu 30 listopada. Bogata treść pięknych numeru uzupełnia feljton wybitnej poetki rumuńskiej, Duszy Czary, p. t. „Gdzie bije serce Rumunii”, mnóstwo zdjęć aktualnych z kraju i zagranicą, dalszy ciąg sensacyjnego reportażu o zamachu sarajewskim, odcinek powieści Ossendowskiego, mody, humor, strona młodzieży, rozrywki umysłowe i t. d.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Środa, 6 grudnia 1933.

Słońce: wschód 7.46 — zachód 15.41 —
długość dnia 7 godzin 55 min.
Księżyc: wschód 19.31 — zachód 11.11 —
przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 3 st. Cels., — Pochmurno. — Wiatr zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa minus 4 st. Cels., najniższa minus 15 st. Cels.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: dziś minus 0.62 m.

Kal. słow.: Mikołaj B. i W. — jutro Ambroży B. i W.

Kal. słow.: Jarogniew — jutro Ludomyśl.

Z POZNANIA

— **Dyrekcja Okręgowa Kolei Państw.** w Poznaniu komunikuje, iż dniem 15 maja 1934 r. wejdzie w życie nowy rozkład jazdy. Celem wysłuchania, omówienia i ewentl. uwzględnienia życzeń i wniosków dotyczących ruchu pasażerskiego tutejszej Dyrekcji, uprasza się o delegowanie kompetentnych przedstawicieli na wspólną konferencję, która odbędzie się w czwartek dnia 28 grudnia r. o godzinie 10 w gmachu Dyrekcji Okr. Kolei Państw. w Poznaniu w sali konferencyjnej na I. piętrze. Bilety wolnej jazdy na powyższą konferencję delegatom nie przysługują.

— **Motocykl porzucony przez złodziei.** P. kpt. Kiewnarskiemu z Poznania (ulica Emilii Sczanieckiej 1), skradziono w nocy na wtorek motocykl z garażu, wartości 2500 zł. Złodzieje porzucili jednak motocykl w krzakach przy ul. Krauthofera, gdzie go znaleziono. (kl)

— **Kradzież płotu i drzewek owocowych.** P. Stanisławowi Jarockiemu, chorążemu 7 baonu saperów, skradziono z jego parceli przy ul. Swoboda opłotowanie, składające się z drucianej siatki długości 100 mtr. i 2 drzewka owocowe. (kl)

— **Aresztowanie.** W gmachu P. K. O. przy ul. Dąbrowskiego ujęto notorycznego złodzieja kieszonkowego Ludwika Jarosza z Radomyśla Wielkiego, który obserwował klientów, podejmujących większe kwoty pieniędzy. Jarosza, który jest już 15 razy notowany za kradzież kieszonkowe w różnych miastach Polski, ponadto rejestrowany jest również przez policję w wolnego miasta Gdańska, osadzono w areszcie policyjnym.

Za oszukiwaczy hazard w 3 karty ujęła policja Stanisława Galasińskiego (Grudzień 10) i Czesława Kołodzieja (ulica Maczna 3a). — Za kradzież kieszonkową ujęto Żyda Iódkiego Hilera Tropa. (kl)

— **Rozbicie szyby.** W mieszkaniu p. Stefana Tanasia (ul. Wielka 9) rozbili nieznani sprawcy szybę okna, na wysokości drugiego piętra. P. Tanas został zraniony odłamkiem rozbitej szyby. (kl)

— **Z targu.** Dnia 6 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono:

Za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.00—3.20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3.40—3.60 zł; 1 kg. twarogu 0.60—0.80 zł; za litr śmietany 1.40—1.60 zł; litr mleka pełnego 2.00—2.20 gr; mendel jaj 1.60—1.90 zł; wapnowanych 1.30—1.40 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.70—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.20—1.60 zł; wołowiny 1.40—1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; skopowiny 1.30—1.60 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3.00 zł; kaczka 2.00—3.50 zł; gęś 4.00 do 9.00 zł; para gołębi 1.00—1.20 zł; indyk 3.50 do 6.00 zł; perlica 2.30—3.00 zł; królik 1.00 do 1.25 zł; zając 2.50—3.25 zł; bażant 1.80 do 2.00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 pieczek pietruszki 10 groszy; 1 kg. cebuli 20 gr; 1 kg. bobu 40—50 gr; 1 kg. kapusty 15—30 gr; 1 kg. brukselki 40—50 gr.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2.20—2.40 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; suma 2.60—3.00 zł; leszcza 1.40—2.00 zł; 1 kg. białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg. sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg. karasia 0.80 do 2.00 zł; 1 kg. karpia 2.20—2.40 zł; za ryby śnięte płacono 40—60 gr mniej.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 6.40—8.00 zł.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1.60—2.40 zł; jabłek 0.40—1.00 zł; 1 kg. borówek (brusznik) 1.00—1.20 zł; 1 kg. gruszek 0.40—1.00 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2.40—3.00 zł; laskowych 2.40 zł.

Targ bardzo ożywiony. Dowozy duże. Ceny bez znaczniejszych zmian. (hu)

Z POZNAŃSKIEGO

— **BUK.** (Z posiedzenia rady miejskiej). Na sobotnim posiedzeniu rady miejskiej przyjęto i zatwierdzono zamknięcie roczne budżetu za rok obrachunkowy 1932/33. Jako drugi punkt porządku obrad uchwalono nowe regulaminy targowe. Pozostawiono wolną konkurencję wszelkich artykułów na targu z wyjątkiem sprzedaży kawy i herbaty. Przeniesiono tylko miejsca sprzedaży poszczególnych artykułów. Sprzedaż nabiału i drobiu

Sąd doraźny nad „Krwawym Kaśkiem”

Akt oskarżenia gotowy

Proces przeciwko mordercy śp. Ogrodowskiej i jej synka Stasia, Kazimierzowi Labędziewiczowi, znanemu w poznańskim świecie przestępców

pod mianem „Krwawego Kaśka”, odbędzie w przyszłym tygodniu. Odpowiedni akt oskarżenia wygotuje jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia p.

prok. Misiurewicz.

W związku z sprawą aresztowania Labędziewicza otrzymujemy od dyrektora kolei w Poznaniu następujące pismo.

W części prasy poznańskiej ukazała się notatka, że podejrzany o morderstwo Marji i Stanisława Ogrodowskich — Kazimierz Labędziewicz zatrudniony był ostatnio w Głównych Warsztatach Kolejowych I kl. w Poznaniu.

Wobec nieścisłości powyższej informacji Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych stwierdza, że Kazimierz Labędziewicz nigdy nie był pracownikiem P. K. P.

Złota niedziela

Ze względu na to, że w roku bieżącym wigilia Bożego Narodzenia przypada na niedzielę, 24 grudnia, niedziela przedświąteczna, zwana powszechnie „niedziela złota” przypada na dzień 17 bm. W niedzielę tę sklepy w Poznaniu otwarte być mogą od godz. 13 do 18. W ciągu dni następnych, t. j. od 18 do 22 bm., godziny handlu przedłużone zostają o dwie godziny, jednakże nie dłużej jak do godz. 21, zaś w sobotę, 23 bm., tylko do godz. 18-tej.

W związku ze zbliżającymi się świę-

tami Bożego Narodzenia należy się spodziewać w handlu pewnego ożywienia. Sadzimy, że nie potrzebujemy przypominać wszystkim, że nie tylko w interesie społecznym czy narodowym, ale w interesie własnym leży czynienie zakupów u kupców Polaków i chrześcijan.

Niechaj tym razem hasło „Swoje do swego” stanie się nie tylko hasłem, lecz naprawdę czynem, który wykaże raz jeszcze dojrzałość narodową i społeczną obywatelstwa ziem zachodnich.

Stan, Dymala Fran., Roszak Cz., Wejchman Miecz., Radomski Ant., Zychlewicz, Lis, Mlynarz i Kosmowski.

(Dzień Ubogich). Zgodnie z odezwą J. E. ks. Kardynała Hłonda zorganizowało tutejsze Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincencgo i Paulo Dzień Ubogich. Przed południem odbyła się kwesta uliczna, wieczorem zaś w sali p. Marciniaka uroczysta akademja.

— **KEPNO.** (15-lecie Niepodległości.) Uroczystości związane z 15-leciem odzyskania niepodległości rozpoczęły się w piątek wieczorem capstrzykiem i akademją w szkole powszechnej. W sobotę uroczystą mszę św. odprawił ks. dziekan Nowacki. Po nabożeństwie przeszedł ulicami miasta pochód, który się rozwiązał po odbyciu defilady. Wieczorem odbyła się w auli gimnazjalnej akademja z referatem ks. wik. Babskiego.

— (Kradzież rowerów.) P. Pawelczykowi, nauczycielowi z Trębaczowa, skradziono w ciągu ostatnich 10 dni 2 rowery. Sprawców dotąd nie ujęto.

— **NAKŁO.** (Osobiste.) P. inż. Kurpiński, nadleśniczy państwowy w Nakle, otrzymał srebrny Krzyż Zasługi za pracę w lesnictwie.

— (Kradzieże.) W ostatnim czasie dokonano licznych kradzieży świń. Gospodarzowi Felminowi z Paterka zabrali złodzieje półcentnarową swinię, którą zaraz w pobliżu zarżnęli. W Dębów-Gminie nawiedzili złodzieje gospodarza Nowakowskiego, kradnąc mu swinię tuczoną, 4 tuczone gęsi i 10 kur. Gospodarzowi Kolarskiemu w Weronice skradziono również półtoracentnarową świ-

— **NOWE MIASTO n. W.** (Osobiste.) Sekretarz wójtostwa p. Adam Przywarski wyjechał do Poznania na 4-miesięczny kurs samorządowy. Funkcję sekretarza w czasie tym pełnić będzie p. Józef Chudy i. pomocnik.

— (Ważne dla pp. handlarzy i właścicieli zwierząt.) Tutejsze Starostwo Powiatowe ogłasza zarządzenie dotyczące zaopatrywania zwierząt w świadectwa pochodzenia, według którego posiadacze zwierząt winni zaopatrywać zwierzęta jak: konie, bydło rogate, świny, owce, kozy i drób, jeżeli są w posiadaniu osób handlujących zwierzętami, lub dostarczane są na stacje kolejowe do załadunku, sprzedawane do reżni celom uboju, na targi, jarmarki, przetargi, pokazy, jak również komisjom remontowym. Dowody tożsamości wydane przez organa wojskowe, zastępują świadectwa miejsca pochodzenia. Za egzemplarz świadectwa pochodzenia dozwolono pobierać wystawicielom opłatę w kwocie 10 groszy.

— **OSTRÓW.** (Wzniosła uroczystość introdukcji nowego proboszcza.) W ub. niedzielę odbyła się tu uroczysta introdukcja nowego proboszcza parafii ostrowskiej ks. kanonika Ludwika Jarosza. W uroczystym ze sztafardami pochodzie wprowadzono procesjonalnie z probostwa do kościoła nowego proboszcza w otoczeniu miejscowego i zamiejscowego duchowieństwa. U wrót świątyni, zastępca patrona p. Komandor Jankowski wręczył klucze od kościoła ks. infułatowi Rucińskiemu z Poznania, a ten znowu nowemu ks. proboszczowi. Po wkróceniu procesji do kościoła przemówił niezwykle serdecznie i podniosło od ołtarza ks. infułat Ruciński do nowego proboszcza, wprowadzając go w imieniu władzy duchownej w urząd proboszcza. Odpowiedział ks. kanonik proboszcz Jarosz, ślubując władzy przełożonej i parafjanom spełnić swe różne obowiązki jak najlepiej, zarazem w asyście celebrował uroczystą sumę. Piękne kazanie okolicznościowe

wyłosił ks. prałat Prądzyński z Poznania. Śpiew wykonał chór kościelny. Po nabożeństwie odprowadzono ks. proboszcza w procesji na probostwo, gdzie parafianie, dzieci i młodzież owacyjnie go witali, składając mu życzenia. Piękna i słoneczna pogoda sprzyjała tak podniosłej uroczystości. Olbrzymi kościół nie mógł pomieścić wszystkich parafjan.

Na zakończenie tej uroczystości odbyło się na probostwie przyjęcie. Szereg przemówień zapoczątkował ks. infułat Ruciński, a imieniem władzy państwowej przemawiał p. starosta Ebbert. Za księcia patrona. Akcję Katolicką i dozor kościelny, przemówił p. komandor Jankowski, dalej imieniem księży dekanalnych ks. dziekan Piszczyczowski oraz pułk. Walczak, burmistrz Cegielka i inni. Odpowiedział mocno i serdecznie — w nadziei by te liczne życzenia istotnie spełniły się — ks. kanonik Jarosz. Na tem oficjalna część dobiegła końca.

Na uroczystość introdukcji przybyli oprócz wyżej wymienionych dostojników kościelnych — ks. kanonik Szulc z Bydgoszczy, ks. radca Putz i ks. dyr. Kozłowski z Poznania oraz księży z dekanatu. Do życzeń, składanych wielbnemu ks. kanonikowi proboszczowi Jaroszowi z okazji jego zaślubin z parafią, dołącza się i redakcja naszego pisma, życząc mu, by rządy jego parafii ostrowskiej były szczęśliwe i długotrwałe.

— (Wystawa.) Miejskowe Katolickie Koło Pań (dawniej Czytelnia Kobiet) urządza wystawę artystycznych prac kobiecych. Otwarcie wystawy nastąpi dnia 8 grudnia.

— **ROGOŹNO.** (Z sali sądowej.) Podczas rozpraw karnych odbytych w zeszły czwartek, sąd skazał Wesolowskiego Stefana z Dziewczęcej Strugi za kradzież skrzypiec i gitary na szkodę wędrownego grajaka niejakiego Kamy z Gniewkowa, na 6 miesięcy więzienia. — Przybyszewskiego Jana z Rogoźna za paserstwo i pocuwanie pozbicia się skradzionych przedmiotów na 6 miesięcy więzienia bez zawieszenia, czyli łącznie z poprzednio nałożonymi karami, na 8 miesięcy więzienia oraz koszty postępowania. Nadmienić należy, że P. jest członkiem Zw. Strzeleckiego.

— B. urzędnika kolei. J. Lembicza z Nienawisowa skazano za kradzież własności państwowej (druć telefoniczny) na tydzień aresztu z zawieszeniem kary na 2 lata i ponoszenie kosztów postępowania. Nowald z Rogoźna za pobiec Konstancji Radomskiej na ponoszenie kosztów postępowania i 10 zł grzywny.

(Tydzień Polskiej Książki.) W ramach tygodnia książki polskiej odbyła się w mieście naszym dwudniowa wystawa książki w szkole powszechnej przy ul. Kotlarskiej. Publiczność objawiała wielkie zainteresowanie eksponatami.

(Nieszczęśliwy wypadek.) Przed kilku dniami zdarzył się w zagrodzie rolnika Kaźmierczaka nieszczęśliwy wypadek. Mianowicie podczas młócenia, tryby masyzny zmiażdżyły parobkowi rękę.

(Akademja.) Tow. Tomasza Zana przy tutejszym gimnazjum, z okazji 50-lecia Ogniem i Mieczem w ramach tygodnia Polskiej Książki urządziło w sali hotelu polskiego wspaniałą akademję, na której przemawiał p. prof. Grochowski, a prócz tego były deklamacje, recytacje oraz nader udany występ wychowanek zakładu.

(Występ mandolinistów.) W ubiegłą niedzielę w sali hotelu Centralnego odbył się doskonały występ klubu mandolinistów im. Chopina. Odegrano szereg mandolinowych utworów, przyjętych przez publiczność oklaskami.

— **SKOKI.** (Wiadomości parafjalne.) Odpust św. Barbary w Skokach odbędzie się w przyszłą niedzielę, 10. b. m., w sobotę uroczyste nieszpory o godz. 19. w niedzielę zaś o godz. 8 jutrznia z wystawieniem Najśw. Sakramentu. Suma z procesją o godz. 11.30.

(Z życia kat. robotników). 3. b. m. odbyło się w sali p. Pilczyńskiego zebranie Tow. Robotników Polskich. Obrady zajął prezes p. Kwietniewski. Treściwy referat wygłosił ks. prob. Namysłowski. Następnie uchwalono przystąpić do Zw. Katol. Robotników Polskich.

(Przedstawienie). Katol. Tow. Robot. polskich w Skokach wystawia 10. b. m. w sali p. Glinkiewicza dramat religijny p. t. Ścieżce św. Barbary. Początek o godz. 19 wieczorem.

— **WOLSZTYN.** (Włamanie.) W ostatnim czasie mnożą się w mieście i okolicy kradzieże i przemyt. Z mieszkania p. prof. Strzeleckiego za pomocą włamania skradziono garderobę raz 200 zł gotówki. W Rostarzewie włamano się do Strzelnicy i skradziono towarów za około 100 zł. W tym samym czasie (kradzież) p. Dudziakowi, handlarzowi owoców w Rostarzewie, za 250 zł owoców stołowego.

— **ZBASZYŃ.** (Podziemia kościelne odnowione.) Staraniem proboszcza ks. dziekana Plotki uporządkowano wreszcie podziemia kościoła parafialnego. Leżą tam zwłoki zasłużonych osób i fundatorów kościoła. Ponadto spoczywają w podziemiach szczytą proboszczów i duchownych miejscowego kościoła. Od roku 1889 nie chowa się już nikogo w podziemiach. Obecnie można je zwiedzać za opłatą 50 gr od osób dorosłych i 30 gr od młodzieży. Opłaty te zużywa się na należyte utrzymanie podziemi.

— (Jubileusz.) W tych dniach obchodzili pp. Maksymilianowie Konieczni. zam. przy ul. Jasnej, srebrne gody małżeńskie. — Złoty jubileusz pożycia małżeńskiego święcili pp. Braunowie. — Również złote gody małżeńskie obchodzili małżonkowie Tomczakowie w Belancinie.

Na intencję jubilatów odbyły się okolicznościowe msze św.

— (Licytacja polskiej placówki przemysłowej.) Młyn i tartak zbąszyński p. Heleny Szostakowej wystawiony zostanie na sprzedaż przymusową, jak to ogłasza komornik sądowy w ostatnim numerze Oředownika Powiatowego. Jest to przedsiębiorstwo polskie i należy baczyć, by nie przeszło ono w ręce niemieckie.

— (Osobiste.) W Nowym Tomysku urzęduje od 15 listopada nowy kontroler ubezpieczeń krajowej p. Stanisław Szymański na miejscu p. Moska, którego przeniesiono do Szamotuł.

— (Przeniesienia.) Pani Borkowska z Zbaszyna przeniesiona zostanie z dn. 1 stycznia 1934 jako kierowniczka miejskiej szkoły żeńskiej do Grodziska. — Również przeniesiony zostanie p. nauczyciel Neunert jako kierownik na powiat.

— **ZDUNY.** (Dzień ubogich) Stosownie do polecenia J. E. Ks. Prymasa przeprowadzono u nas dzień ubogich. Pod przewodnictwem ks. prob. Pewniaka zawiązał się komitet pań, które postarały się o obiady dla najbiedniejszych rodzin naszego miasteczka. Każdy niemal zamieszkały obywatel miasta zaprosił w tym dniu jakąś biedną rodzinę do siebie albo posłał jej obiad do domu. Poza tym odbyła się kwesta publiczna na rzecz ubogich.

— (15-lecie S. M. P.) Tutejsze Stow. Młodzieży Polskiej obchodziło w ub. niedzielę 15-lecie swego istnienia. Wieczorem odbyła się uroczysta wieczornica, połączona z przedstawieniem.

Z BYDGOSZCZY

— **Bydgoszcz mistrzem w strzelaniu.** Mistrzostwo armii polskiej w strzelaniu zdobył bydgoski 62 p. p. Również bydgoska 15 dywizja uzyskała w konkursie strzeleckim między wszystkimi dywizjami pierwsze miejsce. Rozdawnictwo odznak mistrzowskich odbędzie się w nadchodzący piątek.

— **Kradzieże.** Marjanowi Wypyszyńskiemu, ul. Gdańska 33, skradziono rower. — Władysławowi Bazańskiemu, Gdańska 17, skradziono z garażu samochód. — Bronisławowi Sokołowskiemu, Kuławska 73, skradziono z jego składnicy przy Nowym Rynku skrzynię z towarem i zabawkami.

— **Nagroda za wykrycie sprawcy napadu.** Hurtownia tytoniowa Zw. Ociemniałych żołnierzy wyznaczyła 1000 zł nagrody za wykrycie sprawcy czy sprawców sobotniego napadu na jej funkcjonariuszów. Rozesłała się tu pogłoska, że bandyci wraz z pieniędzmi ukrywają się na terenie w. m. Gdańska. Stwierdzenie tej pogłoski jest narażenie niemożliwe ze względu na tajemnicę, w jakiej utrzymywany jest cały przebieg śledztwa.

— **Śmierć.** Na poddaszu domu przy ul. Gdańskiej 38 wybuchł w poniedziałek wieczorem pożar, który strawił belki strypowe i sufit. Zawezwana Straż Ogniowa w niespełną godzinę pożar zlikwidowała.

— **Ujęto.** 3 osoby za kradzież. 1 za oszustwo, 1 za przemytnictwo.

— **Dyżury aptek:** Od 4 — 8 grudnia apteka Przy Bielawach (ul. Gdańska), apteka Pod Łabędziem (ul. Gdańska) i apteka Staromiejska (ul. Długa).

— **Nowe nazwy ulic.** W związku z uchwala, powzięta kilka tygodni temu na posiedzeniu rady miejskiej, zebrano się w tych dniach w miejskim urzędzie budownictwa komisja specjalna dla ustalenia nazw nowotworzących się ulic na terenie Czerwonego Krzyża w pobliżu ulicy Nakielskiej. Jednej z dłuższych ulic tego terenu komisja nadała nazwę ulicy Czerwonego Krzyża, innej głównej ulicy nazwę ul. Władysława IV, z którego imieniem ty-

Brzytwą poderznął gardło swej kochance

Z Piotrkowa donosi (sk): W poniedziałek, 4. bm., o godz. 11 rozpoczął się w tutejszym sądzie okręgowym proces Żyda Mendla Bizberga z Tomaszowa. Akt oskarżenia zarzuca mu, że 12 sierpnia rb., zwiabiwszy podstępnie do siebie kochankę swą, Stefanję Mielczarkównę, pozbawił ją życia, podcinając jej gardło brzytwą.

Mendel Bizberg zawarł w roku 1930 znajomość z robotnicą fabryczną w Wilanowie, śp. Stefanją Mielczarkówną. W rok potem Mielczarkówna, ulegając namowom Bizberga, obiecującego nawet przyjąć religię katolicką i ożenić się z nią, zostaje jego kochanką. Gdy jednak upłynęło kilka miesięcy, a Bizberg o ślubie wcale nie myślał, wówczas Mielczarkówna zerwała z nim i w krótkim czasie zaręczyła się z Hugonem Fuchsem, właścicielem składu fryzjerskiego w Tomaszowie Maz. Mimo to jednak Bizberg nie przestawał dalej napastować Mielczarkównę i czekał na nią zwykle pod fabryką, gdy powracała z pracy, odprowadzał ją, przy-

czem proponował wspólny wyjazd z Tomaszowa. Śp. Stefanja zerwała wreszcie z nim raz na zawsze, albowiem tego żądał od niej ojciec i narzeczony Fuchś. Narzeczeni wyznaczili sobie termin ślubu, który miał się odbyć we wrześniu rb. Tymczasem Bizberg nie przestawał prześladować swej dawnej kochanki.

10 sierpnia otrzymała Mielczarkówna list, w którym Bizberg prosił o ostatnie, pożegnalne spotkanie. Mielczarkówna, nie przeczuwając nic złego, udała się do altany Bizberga. Około godziny 21 sąsiedzi usłyszeli w altanie przeraźliwe krzyki. Gdy wyważono drzwi, zauważono w kałuży krwi dwa ciała. Byli to Bizberg i Mielczarkówna, oboje z poderżniętymi brzytwą gardłami. Rannych przewieziono natychmiast do szpitala, w drodze jednak Mielczarkówna zmarła. Bizberg zaś z ran powierzchownych wyleczył się i został pociągnięty za zabójstwo do odpowiedzialności sądowej. Sąd skazał go na 5 lat więzienia.

Groźny pożar fabryki

Straty wynoszą 150 000 zł — 24 robotników bez pracy

Z Łodzi donosi (z): W fabryce „Rzgowianka“ przy ul. Wegnera wybuchł w czasie pracy pożar w przedziałni węgla, mieszczącej się w jednopiętrowym budynku murowanym.

Wskutek zatarcia linowego koła w ruchomej maszynie przedziałniczej (selfaktorze), powstał pożar, który trafiwszy na nagromadzony materiał łatwopalny, rozszerzył się z niesłychaną szybkością. Trzy oddziały straży po-

zarnej zdołały ugasić pożar dopiero po 6 godzinach.

Fabryka została doszczętnie zniszczona, straty wynoszą 150 000 zł. a 24 robotników, zatrudnionych w fabryce, pozostało na bruku. Prócz gmachu spłonęły wszystkie maszyny i zapasy, a akcja ratownicza natrafiła na kolosalne trudności wskutek ciasnoty zabudowań i braku wody.

le się wiąże w naszym mieście wspomnień. Poza tem kilku ulicom nadano nazwy od imion sławnych swego czasu rycerzy, starostów, patrycjuszów bydgoskich itd.

— **Koncerty Konserwatorium Miejskiego.** W nadchodzący piątek 8. bm. o godz. 5 po południu w sali Miejskiego Konserwatorium Muzycznego przy ul. Piotra Skargi odbędzie się pierwszy w obecnym sezonie zimowym, a piąty z kolei koncert kameralny, którego program wypełnią profesorowie naszej uczelni muzycznej. — W niedzielę w auli gimnazjum im. Kopernika odbędzie się popis uczniów wyższych klas miejskiego konserwatorium muzycznego. Dochód przeznaczony na fundusz wakacyjny VI drużyny harcerskiej przy gimnazjum Kopernika. Bilety do nabycia w księgarni Idzikowskiego.

— **Widowisko Młodzieży.** W święto N. M. Panny odbędą się dwa widowiska teatralne, w których rolę aktorów weźmie na siebie młodzież. W sali Domu Katolickiego parafii Św. Trójcy (ul. Miedza) na rzecz dzieci bezrobotnych urządzi młodzież szkoły Św. Trójcy przedstawienie p. t. „Bez ten święty oplatek“. W strzelnicy młodzież szkolna z inicjatywy żeńskiego gniazda sokolego odegra dla dziatwy bajkę pt. „Dobre wróżki“. Przeprowadzą bilety w kancelarii szkoły Św. Trójcy, ew.

w sekretaracie Sokoła żeńskiego przy ul. Dworcowej 5.

— **Wieczornica adwentowa.** W nadchodzący piątek Stow. Młodych Polek „Gwiazda“, działające na terenie parafii Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, organizuje w szwederowskim domu Katolickim przy ulicy Dąbrowskiego, wieczornicę adwentową z wielce urozmaiconym programem.

— **Koncert Tow. Harmonja.** Chór mieszany Tow. „Harmonja“ pod dyr. prof. Jaworskiego urządzi w niedzielę 10. bm. w wielkiej sali Resursy Kupieckiej koncert doroczny z udziałem orkiestry smyczkowej szkoły muzycznej prof. Jaworskiego i orkiestry dętej 62 p. p. Początek koncertu o godz. 8 wiecz.

— **Zarząd Tow. Historycznego,** oddział w Bydgoszczy, ukończył się w sposób następujący: prezes kpt. Andrzej Kulwiec, wiceprezes prof. Straszewski, skarbnik p. Wieczorowski, sekretarz dr. Essman; Poza tem w skład zarządu wchodzi przewodniczący sekcji: regionalnej prof. Malewski, historycznej prof. Wolf i odczytowej prof. Staruszkiewicz.

— **Dziesięciolecie Sodalicji.** Z okazji jubileuszu dziesięciolecia istnienia Sodalicji Marjańskiej przy miejskim gimnazjum żeńskim odbędzie się w piątek 8. 12. w auli tego gimnazjum przy ul. Staszica u-

roczysta wieczornica. Początek o godz. 7 wiecz. Przy wejściu dobrowolne datki na cele sodalicyjne.

— **Przed gwiazdką Warmiaków.** Zrzeszenie Rodaków z Warmii, Mazur i Ziemi Małborskiej zwołuje na niedzielę o godz. 3.30 po południu do sali Pod Lwem zebranie plenarne dla omówienia tegorocznej gwiazdki. Na zebraniu tem sporządzony będzie spis dzieci członków zrzeszenia, które mają być obdarowane z okazji gwiazdki.

— **Na kolonje wakacyjne.** Koło Rodzicielskie przy państwowym gimnazjum humanistycznym organizuje w piątek 8. bm. w sali Resursy Kupieckiej akademii listopadową z produkcjami harcerskimi, z której dochód przeznaczono na kolonje wakacyjne IV drużyny harcerskiej przy tem gimnazjum.

— **Ze Stow. Techników.** W czwartek 7. bm. o godz. 8 i pół wiecz. w lokalu Stow. Techników przy ul. Cieszkowskiego 4 odbędzie się zebranie odczytowe z referatem inż. Biernackiego na temat „Różne zagadnienia z dziedziny spawania“.

— **Nowe ślizgawki.** Na kortach tenisowych przy Gazowni Miejskiej oraz w ogrodzie kawiarni Teatralnej utworzono nowe ślizgawki, za niewielką opłatą dostępne dla szerszej publiczności.

Cedula

Gieldy Żyżowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 6. 12. 1933 r.
Warunek: handel hurt. ład. wag. dostawa bież. za 100 kg w złotych
Ceny transakcyjne: żyto 157 tonn par. Bydgoszcz 14.50—14.60, owies 180 tonn par. Bydgoszcz 14.50.
Ceny orientacyjne: żyto bez zmiany, seradela 12.50—13.50, mak. niebieski 55.00—58.00.

Reszta notowań bez zmiany.
Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach:
żyta 657 tonn, pszenicy 60 tonn, jęczmienia brow 75 tonn, przem 135 tonn, owsa 397 tonn, maki żytniej 88 tonn, pszennej 35 tonn, otrab żytnich 15 tonn, pszennych 18 tonn, jęczmiennych 15 tonn, grochu Vikt. 15 tonn, peluski 30 tonn, wytlaków buraczanych 30 tonn, ziemniaków fabrycznych 15 tonn, mieszanek 45 tonn.

Składki i pokwitowania

Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: Ludka B. 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 51 zł.

Na biednych na „Wesołem Miasteczku“, pozostających pod opieką Poznańskiego Okręgu „Garitas“: Tadeusz Grodzicki 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 75 zł.

JARMARKI

— **WIELEŃ** n. Notecia. W środę, 13 grudnia jarmark kramny oraz na konie, bydło, trzodę chlewną i produkty rolnicze.
— **KOŚCIAN.** Jarmark na towary kramne, konie, bydło, kozy, owce i świnie w czwartek 14 grudnia.

— **MIKSTAT.** Jarmark ogólny we wtorek 12. bm. Spęd bydła i koni bez ograniczenia.

— **MOGILNO.** Jarmark ogólny, t. j. kramny, na konie i bydło odbędzie się we wtorek 19. bm. Spęd zwierząt racicowych dozwolony.

— **MUROWANA GOŚLINA.** W czwartek 7 grudnia odbędzie się jarmark ogólny.

Proces Żyda-adwokata, który skopał sprzedawcę „Oředownika“

Pod groźbą rewolweru — Wywiadowca policyjny głównym świadkiem oskarżenia — Matka chłopca zemdliała na sali rozpraw — Wyrok 12 bm.

Z Łodzi donosi (z): Sąd grodzki w Łodzi, pod przewodnictwem sędziego Szadurskiego, rozpoznawał sprawę adwokata łódzkiego, Żyda Jakóba Abta, oskarżonego o zadanie uszkodzeń cielesnych i pobicie sprzedawcy „Oředownika“.

31 sierpnia r. b. jechał na peronie tramwaju doczepnego jakiś osobnik o wybitnie żydowskim wyglądzie. Gdy tramwaj zatrzymał się przy ul. Reymonta, wskoczył na peron sprzedawca „Oředownika“ — młody chłopiec — który, jak to jest w zwyczaju, począł wykrzykiwać tytuły ciekawszych artykułów. Żyd kopnął chłopca, który spadł z stopni na bruk, kalecząc się dotkliwie na głowie. Tramwaj ruszył dalej, nim chłopiec zdążył się podnieść.

Na peronie tym znajdował się również wywiadowca policyjny, Maciejewski, który wylegitymował osobnika. Okazał się nim Jakób Abt, adwokat łódzki. W

czasie jazdy wywiązała się rozmowa, w trakcie której Żyd wyraził swe oburzenie, że funkcjonariusz policyjny staje w obronie sprzedawcy. P. Maciejewski niezrażony tem, powiadomił oficera dyżurnego i odnalazł poszkodowanego, którym okazał się 15-letni Józef Kaczmarek.

Gdy Żyd Abt dowiedział się o tem, zwrócił się do matki chłopca, proponując jej 1.000 zł pod warunkiem niewytaczania sprawy sądowej. Kaczmarkowa nie zgodziła się, oświadczając, że nie pozwoli maltretować syna. Abt przybył nazajutrz do mieszkania Kaczmarków, i ponowił swą propozycję, lecz i tym razem bezskutecznie. Na zaproszenie Abta zjawiała się Kaczmarkowa raz jeszcze w jego kancelarii. Matkę maltretowanego chłopca przyjęła wówczas matka Abta. Kiedy niewiasty rozmawiały, wszedł Abt i ponowił propozycję. Gdy Kaczmarkowa odmówiła,

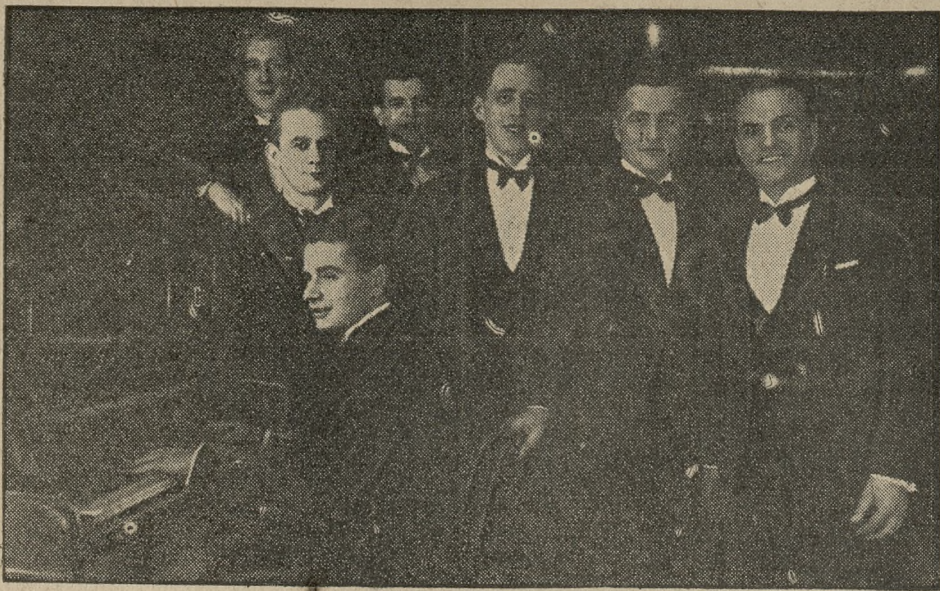
wyjął rewolwer i przyłożywszy go do skroni Kaczmarkowej zażądał, by stwierdziła, że niema w stosunku do niego żadnych pretensyj. Podczas rozmowy obecna była sąsiadka Kaczmarkowej, Sefanja Pomorska, która, widząc rewolwer w ręku Abta, wybiegła z krzykiem. Abt cofnął rękę z rewolwerem i Kaczmarkowa wyszła.

Na rozprawę powołano w charakterze świadka wywiadowcę policyjny, Maciejewskiego, który stwierdził kategorycznie, że Abt kopnął bez najmniejszego powodu chłopca, tak, że ten spadł na bruk.

Wspaniałe przemówienie wygłosił oskarżyciel prywatny, adw. Grochowski, który wskazał na niezwykłą bezczelność adwokata-Żyda. W czasie jego przemówienia matka chłopca, Kaczmarkowa, zemdliała na sali.

Sąd, po przesłuchaniu wywodów stron, zapowiedział ogłoszenie wyroku na sobotę, 12 grudnia.

Jak donosiliśmy wystąpi w czwartek w kinoteatrze „Słońce” chór Dana. Znany już w Poznaniu zespół wystąpi jedynie tylko raz, przyczem zaprodukuje szereg najnowszych piosenek żołnierskich, ballad, tang itd.

Trzymaj język za zębami,

czyli jak Polak we Francji pozbył się 23.000 fr.

Na drodze z Melun do Fontainebleau znajduje się pewna ferma, a w jej bliskim sąsiedztwie małe zabudowanie zamieszkałe przez rodzinę polską K-ów, złożonej z rodziców i rocznego dziecka. Mąż zarabia w pobliskim miasteczku jako murarz, żona przez szereg lat przed zamążpójściem pracowała jako służąca u jednej z wielkich wędów musikholu w Paryżu i ciulając grosz do grosza, uszłała przeszło dwadzieścia tysięcy franków.

Przed kilkunastu dniami mąż jej wstąpił do restauracji i tam natknął się na dosyć elegancko ubranego mówiącego po polsku pana. Ten spoufalił się z p. Józefem, i postawiwszy kilka kolejek, zyskał zupełnie jego zaufanie. Rozczulony tem, p. Józef K. wygadał się przed rodakiem z posiadania 20 i kilku tysięcy franków, a nawet z krwiówki, w której żona przechowuje pieniądze. Po pewnym czasie pożegnali się, elegancki pan odjechał swem autem, p. Józef wrócił do siebie i o wszystkim zapomniał.

Przed kilku dniami do mieszkania K-ów zgłosił się jakiś pan i rozpoczynając rozmowę po francusku, przedstawił się jako inspektor policyjny z Paryża.

— Nie zdradziłeś się przed nikim z posiadania pieniędzy?

Gospodyni zaprzeczyła energicznie, ale gospodarz miał minę nieco strapioną.

— Józek, przyznaj się jak na spowiedzi, przecie pan jest z polski.

Bakając słówko za słówkiem, J. K. przyznał się do spotkania z eleganckim panem.

— Jak wyglądał ten pan? — indagował dalej „policjant”.

— Był w szarem palcie, spinanym z tyłu, w okularach w rogowej oprawie, w czarnym miękkim kapeluszu, na lewym policzku miał lekką szramę. Przjechał szarem autem na dwie osoby, czy nie tak? — pytał policjant.

W miarę wyliczania tych wszystkich szczegółów, oczy p. Józefa otwierały się coraz szerzej w niemym zachwycie przed wszechwiedzą policji. Węć też za każdym słowem przytakiwał głową.

— A wiecie, kto to jest ten rodak?

— Nie.

— Jest to bardzo niebezpieczny międzynarodowy ptaszek. Dziś w nocy przyjedzie tu z dwoma współnikami, aby wam pod groźbą rewolwerów zabrać pieniądze.

— O Jezu — wykrzyknęli z przerażeniem oboje małżonkowie, — co tu robić?

— Policji chodzi o to, aby złapać nie tylko jego samego, ale i całą szajkę. I dlatego przysłany tu jestem przez władzę, aby wszystko urządzić. Gdzie są pieniądze?

Gospodyni spojrzała niedowierzająco, ale Józef ofuknął ją. Powstała więc i dobiegła z głębokiego kufierka zawiniątko. Po rozwinięciu czerwonej chustki ukazało się 10 banknotów 1000 frankowych, reszta w banknotach 500- i 100-frankowych, razem 23.000 franków. Inspektor policyjny przebiegł wzrokiem uważnie, wydobł grubą portfel, odliczył z niego taką samą sumę w banknotach 100-frankowych i podsuwając je, odezwał się:

— Jest tu 23.000 fr.?

— Jest — odpowiedział mu.

— To należy zawiązać te pieniądze na miejsce tamtych i schować, gdzie były przedtem.

Gospodarze spojrzeli po sobie, nic nie rozumiejąc, ale usłuchali.

— A te to ja zabieram ze sobą i zaraz dam wam pokwitowanie.

— Niby na co? — wtrąciła nieśmiało gospodyni. Przecie to pieniądze jak i tamte.

Gość wybuchnął śmiechem. Wydobł papier stemplowy za 4 franki, z jakimiś pieczęciami i napisawszy pokwitowanie na 23.000 fr., wręczył je gospodarzom.

— Właśnie, że nie, — odezwał się.

— Pieniądze wasze, które ja zabieram do przechowania, są prawdziwe, a te, któreście schowali do skrzyni, są fałszywe. Kiedy dziś w nocy przyjdą złodzieje, udawajcie przestraszonych, pani się może rozplakać, a potem dajcie im zawiniątko.

Niech ich pani poczęstuje wódką, a do kieliszków, z których oni będą pili, niech pani wsypie po trochę tego proszku. Skutek będzie taki, że w kwadrans potem zatrzymają auto na drodze, usną, a już my ich wyłapiemy wtedy jak kuropatwy w sieci. Tylko o tem wszystkiem, ani słowa nikomu, nie obawiajcie się niczego, bo wasz dom będzie dobrze pilnowany dziesięć nocy. Ale, ale, zapomniałem powiedzieć, jutro przyjadę w południe i odwożę wam pieniądze. A jakbyście mieli kiedy jakie trudności z carte d'identité czy z czemkolwiek, zgłóście się do mnie w Paryżu — Przy tych słowach wręczył im wizytówkę, pożegnał się, wypił ofiarowaną szklankę wina i odjechał motocykietką.

Scena cała trwała, jak się później przekonało, zupełnie przypadkiem, nie dłużej niż 20 minut.

Łatwo sobie wyobrazić nastroje, jakie zapanowały w mieszkaniu małżeństwa K-ów, w oczekiwaniu złodziei, którzy nie pokazali się, jak również nie ukazał się rzekomy inspektor policyjny.

Dopiero po paru dniach p. Józef i jego małżonka zaczęli się „orientować”. Obecnie przyjechali do Paryża szukać pomocy.

Żydowski szmugiel kapeluszy.

W Warszawie zapadł wyrok w głośnej aferze przemytniczej niejakiego Chaima Turteltauba Goldsteina i innych którzy trudnili się przemytem kapeluszy z Austrii i Belgii do Polski. Oskarżeni w krótkim czasie przemycili 36 tysięcy kapeluszy leżących. Na podstawie przeprowadzonej rozprawy Goldsteina skazano na dwa lata więzienia i grzywnę w wysokości jednego miliona zł, a w razie niewypłacenia jej na dalsze 2 lata aresztu. Turteltaub skazany został na dwa lata więzienia i grzywnę pół miliona zł. Byli funkcjonariusze celni, wmieszani w tę sprawę, skazani zostali na dwa lata więzienia i na grzywnę po 200.000 zł. Z funkcjonariuszy celnych skazanych zostało 6 na dwa lata, względnie po jednym roku więzienia.

Colette Frantz

skrzypaczka francuska wystąpi na koncercie symfonicznym w Teatrze Wielkim w czwartek dnia 7 bm. Koncert odbędzie się pod dyktando Mikolaja van der Palsa.

Piksa i Pyrdol

dwaj górale w Poznaniu

Rzadką okazję usłyszenia jedynego w swoim rodzaju koncertu mieliśmy

wczoraj w sali Św. Marcina, gdzie oczarowywał słuchaczy p. Michał Piksa na jedynym przez siebie wynalezionym instrumencie, t. j. listku bluszczowym przy własnym akompaniamencie harmonji.

Również współtowarzysz jego Wicek Pyrdol okazał się mistrzem w wykonaniu na kobzie tatrzańskiej wielu utworów Podhala.

„Krasiata kobza”, „Gęślicki i Fulorka” wzbudziły zachwyt słuchaczy po raz pierwszy w Poznaniu, przynosząc wykonawcom rzęsiście oklaski.

Koncertmistrz uprawiający muzykę Podhala, znani są szerokim sferom ze swoich występów we wszystkich rozgłośniach polskiego Radja. Wczorajszemu koncertowi z uwagi na oryginalny repertuar cieszył się zasłużonym powodzeniem: przykładać też należy decyzji Górali, że obiecali powtórzyć swoją muzykę, pieśni i gadki w niedzielę w sali Teatru Nowości przy ul. Marsz. Focha. Ceny wstępu, dla uprzejmienia szerszej publiczności, już od 30 gr.

Każdy o tem wie...

że na terenach b. Wesołego Miasteczka znajduje się największe zbiorowisko wszelkiej nędzy nas ego miasta. Chcąc biednym tym przyjść z pomocą, Komitet pomocy mieszkańcom terenów powystawowych, utworzony przy Poznańskim Okręgu „Caritas”, urządza w niedzielę, dnia 10 grudnia b. r. o godz. 20 wieczornicę artystyczną pod protektorem J. Em. ks. kardynała Prymasa.

Łaskawy współudział w wieczornicy przyrzekli: p. Szraiberówna, p. Kręglewski, p. Mańkowski i p. Hańcza art. Teatru Polskiego. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cukrów „Irys”, ul. Św. Marcin 8 oraz przy wejściu do sali przy kasie. Dochód przeznaczony na urządzenie „gwiazdki” dla najbardziej potrzebujących mieszkańców terenów powystawowych.

„Kontrabanda” pod Kaktusem

Jak nas informują, wpadły władze na trop niebezpiecznej szajki przemytników, która pod nazwą „Kontrabanda” uprawiała przemyt narkotyków. Policji udało się ustalić personalia „Kontrabandy”, którzy w w. IKSie, pl. Wolności 14a, w ubiegłą sobotę i niedzielę raczyli publiczność ostrą satyrą, ciętym dowcipem i trującą złośliwością. Przemytników puszczono na wolność, po złożeniu przez nich kaucji w postaci rowego programu, którego premiera odbędzie się w czwartek 7 bm. o godzinie 21.30 a powtórzenie — piątek 8 bm. i w dni następne o tej samej godzinie.

TEATRY

Dziś występ Ady Sari i Józefa Wolińskiego

Dziś w „Trubadurze” wystąpi gościnnie znakomita śpiewaczka Ada Sari wraz z Józefem Wolińskim. Zainteresowanie dzisiejszym przedstawieniem jest olbrzymie, czego najlepszym dowodem ożywiona sprzedaż biletów. Pewne kategorie biletów są już rozsprzedane, zatem należy się w czas zaopatrzyć w pozostałe bilety. Dyryguje kapelmistrz Stefan Barański. Ceny miejsc od 450 zł do 75 groszy.

Drugi i pożegnalny występ Ady Sari w piątek, dnia 8 b. m.

W Teatrze Wielkim wre gorączkowa praca nad przygotowaniem opery „Mozarta” „Cosi fan tutte”, której premiera odbędzie się w najbliższą niedzielę.

Jutro koncert symfoniczny Mikolaj van der Pals — Colette Frantz

Jutro, w czwartek koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim pod dyktando Mikolaja van der Palsa. Na jutrzejszym wieczorze wykonany zostanie po raz pierwszy koncert skrzypcowy młodego kompozytora Piotra Perkowskiego pod dyktando kompozytora. Solistka koncertu, francuska skrzypaczka Colette Frantz odegra obok koncertu Perkowskiego Saint-Saens koncert skrzypcowy h-moll. Z utworów orkiestrowych wykonane zostaną Czajkowskiego „IV Symfonia” i Sibelinsa uwertura „Burza”.

Z Teatru Polskiego

Dziś raz jeszcze pełna humoru krotkowiła „On i jego sobowłór”, na której publiczność śmieje się do łez.

Jutro premiera doskonalej lekkiej komedji Verneuil'a „Moja panna-ma” w reżyserji K. Szuberta. Równocześnie odbędzie się próba ze sztuki Wojnowicza „Dama ze słonecznikiem” w reżyserji H. Arkawin, a reżyser Ko-

WINA prawdziwe wszelkiego rodzaju tak e, jakich Klient szuka
szlachetne — rzetelne
a w cenie przystępne poleca
M. ROTNICKI
Handel Win d 2470
Fr. Rataiczaka 38, telef. 23-48

recki przygotowuje dla naszych miłośników piękną bajkę na święta.

Z Teatru Nowego

Dziś, w środę oraz jutro w czwartek „Dziewczęta w mundurkach” z Jadwigą Andrzejewską w kreacji Manueli

W piątek dnia 8 b. m. o godz. 3 po poł. Św. Mikołaj przybędzie z pełnieniami podarków i podczas czarującej bajeczki o „Krwawym Śniegu i 7 karłów” rozda je tym dzieciom, dla których zabrakło ostatnio biletów.

W najbliższym czasie, oczekiwana z ogromnym zainteresowaniem komedia muzyczna „Szczęście w domu” z gościnnym występem p. Jadwigi Zaklickiej.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— Pilot. Państwowa Szkoła Ogrodnictwa. Poznań ul. Taborowskiego 169 171. Można jeszcze zgłosić. (K)

— Lilli Levatti. Radzimy powierzyć sprawę adwokatowi celen wytoczenia skargi. (K)

— P. M. Hotter. Nie znamy ich. (K)

— S. L. Poznań. Najwyżej 10%. (K)

— T. 38. Przeciwno sprzedawcy domu może Pan wystąpić sądowo o odszkodowanie. Jeżeli Pan istotnie poniósł straty. — W sprawie drugiej należy się Panu umówiony czynsz aż do wygaśnięcia kontraktu. Przejęty kontrakt jest ważny. Bezrobotni nie placą podatku od lokali, jeżeli zamieszkują tylko 1 pokój lub 1 pokój i kuchnię. (K)

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 5 bm. zgłoszono: Wanda Monika Bielerzewska, hafciarka 25 l. Wilhelmina Wierczkowska z d. Thur wdowa 84 l. Ignacy Pawlak, emeryt, str. pocztowy, 45 l. Hipolit Doboczyński, emeryt, kierownik Wodociągów Miejskich, 55 l. Janusz Stefański 21. 4 m 7 d. Maksymilian Czyż, adwokat 49 l. Jan Henschke uczeń gimnazjalny 17 l. Maria Matuszewska z d. Stonikowska 89 l. Wiktoria Bohnowa z d. Eggertówna 82 l. Krystyna Dudziakówna 31 8 m.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiadają administracja w osobie Ant.iego Leśniewicza w Poznaniu.

Jutro! Jutro!
W czwartek, 7 grudnia o godz. 11 wiecz.
w Teatrze „Słońce”
Chór Dana

Olbrzymie zainteresowanie jutrzejszym występem w „Słońcu”.

Najsławniejszy w Polsce, jedyny, bezkonkurencyjny CHÓR DANA, którego każdorazowy występ zawsze i wszędzie budzi nieopisaną zachwyt i entuzjazm publiczności — po wielkich triumfach w kraju i zagranicą — przybywa na jedyny występ do Poznania i wystąpi jedynie raz w naszym mieście jutro w czwartek, dnia 7 grudnia br. o godzinie 11 wiecz. w teatrze „Słońce”.

Chór Dana — te dwa słowa starczą za wszelką reklamę! Możemy być pewni, że najpopularniejszy ten zespół zachwyci musi bez wyjątku wszystkich. 3 razy dotychczas Chór DANA występował w Poznaniu a powodzenie zawsze było ogromne!

Nie w tem bynajmniej dziwnego. Kto kiedykolwiek słyszał w życiu Chór DANA — ten napewno nie zapomni nigdy tego wrażenia, jakie pozostawia po sobie prześliczny śpiew tego świętego zespołu. Słuchając Chóru Dana przysmakujemy w zachwyceniu czy i mamy wrażenie, że dusza nasza śni... Obojętne co śpiewają. Czy będzie to cudowne tango czy pieśń miłosna, czy frywolna piosenka żołnierska, czy też smutna kolysanka — wszystko w wykonaniu Chóru Dana jest zachwycające!

Tym razem Chór Dana wykona zupełnie nowy, rewelacyjny program! W wieczorne czwartkowe wydanie uroczystego gwiazda teatru „Morsk'e Oko” Maria Nobisówna oraz najznakomitszy polski piosenkarz Mieczysław Fogg.

Jedyny występ Chóru Dana wywołaj olbrzymie zainteresowanie w całym mieście — należy więc pośpieszyć się z zakupem biletów, które są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-38.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

JUTRO KONCERT SYMFONICZNY: PIOTR PERKOWSKI W POZNANIU.

Pierwszy koncert grudniowy, jaki odbędzie się jutro w Teatrze Wielkim, przynosi nieznana u nas uwerturę Sielwusa „Burza” (do dramatu Szekspira pod tymże tytułem), symfonię Czajkowskiego IV (f-moll) oraz dwa koncerty skrzypcowe: Saint-Saënsa oraz Piotra Perkowskiego. Ten ostatni będzie wykonany pod batutą kompozytora, podczas gdy pozostałymi utworami będzie dyrygował znany już publiczności poznański wybitny muzyk dyr. Mikołaj Van der Pals. Koncerty skrzypcowe wykona młoda skrzypkaczka francuska p. Colette Frantz, uczennica Boucherietta, której mocny talent i wdzięk osobisty zyskały sobie za jej pobytu w Warszawie wielkie uznanie.

Koncert skrzypcowy Perkowskiego będzie wykonany wogóle poraz pierwszy. Jest to najnowsze dzieło młodego kompozytora, który od paru lat stał się w dziedzinie najwybitniejszych naszych twórców ostatniej doby. Ledwie dziesięć lat mija, jak młody rzutki Perkowski wstąpił do konserwatorium warszawskiego, do klasy kompozytorskiej śp. prof. Statkowskiego, w której od razu się wyróżnił i po dwóch latach miał pełną tekę utworów, w ich dziedzinie

symfonię, koncert fortepianowy itd. Studował następnie w Paryżu u Alberta Rousella, gdzie też stworzył fantazję na orkiestrę i fortepian, sonatę fortepianową, „concerto” na małą orkiestrę, różne drobne utwory oraz balet „Swan-tewit”, zamówiony przez operę warszawską.

W Paryżu też założył Perkowski „Stowarzyszenie młodych muzyków Polaków”, pozostające pod protektorem Paderewskiego i przyczyniające się najpoważniej do rozszerzenia zagranicą szacunku dla naszej muzyki. Był to r. 1930 przebieg tej instytucji, a wróciwszy do Polski również bierze najczynniejszy udział w pracy zrzeszeń i towarzystw muzycznych, nie zaniedbując wszakże ani na chwilę pracy twórczej. Tak powstaje „Sinfonietta”, wykonywana wielokrotnie w kraju i zagranicą, dalej wielkie oratorium, uwieńczone pierwszą nagrodą na konkursie Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych, utwory fortepianowe, chóralki, pieśni itd. Ostatniemi dziełami wysoce utalentowanego muzyka jest koncert skrzypcowy, który właśnie jutro usłyszymy.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nowe imprezy w IKS-ie. Po wczorajszym wernisażu wystawy gwiazdkowej zapowiada Instytut Krzewienia Sztuki (Piac Wolności 14a) trzy dalsze wernisaże, mianowicie na jedenastego grudnia wystawę p. Waliszewskiego, na 19. wystawę graficzną Ziolkowskiego, na 22. wystawę zbiórów Cz. Krzyżanowskiego. We czwartki soboty i niedziele odbywają się w IKS-ie wieczory artystyczno-literackie, rozpoczynające się o godz. 21.30.

TEATR

Pięćdziesiątolecie Narodnego Divadla. Z artykułu pod powyższym tytułem zamieszczonego przez J. Zdenka Svobodu w poprzednim Dziale Kultury i Sztuki wypadło przez przeoczenie techniczne zdanie następujące: Obecnie dyrektorem upaństwowionego niedawno teatru Narodowego jest radca ministerjalny Stanisław Mojsa-Lom, znany autor sztuk teatralnych.

OGROMNA PRZYRODY

He jest w Polsce losi? Sekeja ochrony i hodowli losia przy Związku Stowarzyszeń Łowieckich w Warszawie zebrała dane statystyczne co do życia tych wspaniałych zwierząt w lasach Rzeczypospolitej. A więc w lasach państwowych żyje razem 197 sztuk, w czym 80 byków. W samej Białowieży mamy 116 losi. W lasach i łowiskach prywatnych żyje ogółem 429 losi, w czym 114 samców; największa ich ilość zamieszkuje wspaniałe lasy Ordynacji Dawydogradzkiej ks. Karola Radziwiłła, bo 235 sztuk, w czym 78 byków. W lasach Rzepichowsko-Cholynickich hr. J. Potockiego przebywa 129 losi, w Tomaszogrodzie 25, w Iluropolu hr. Jundzill 20, w Bileniu 10 i w Gorczewie również 10. Ogólna liczba losi w Polsce, według tegorocznej statystyki, wynosi 636 sztuk, w czym 224 byki. (M. L.)

NASZE OBSERWATORIUM WYMIERZA DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNĄ POZNANIA

W Poznańskim Obserwatorium Astronomicznym dokonywa się od 1 października r. b. obserwacji, mających na celu wyznaczenie dokładnej długości geograficznej Poznania. Pomiaru takie powtarzają się co pewien czas. Idzie przy nich o stwierdzenie, czy pewne punkty ziemi nie zmieniają swej długości geograficznej. Istnieje bowiem teoria Wegenera, że kontynenty się przesuwają po płymnym łożu ziemi. Pomiaru takie służą m. in. jej sprawdzeniu. Praca prowadzona jest pod egidą Międzynarodowej Unji Astronomicznej oraz Międzynarodowej Unji Geodezyjno-geofizycznej. Subwencję udzielił Komitet Geodezyjny Państw Bałtyckich, w którym przedstawił polski jest prof. Tadeusz Banachiewicz, dyrektor Obserwatorium Krakowskiego. Obserwatorium Poznańskie jest jednym z 85 obserwatoriów światowych, które zgłosiły swą współpracę w pomiarach długościowych.

Do obserwacji służą dwa t. zw. „narzędzia przejściowe” ustawione w pawilonach w parku Obserwatorium, zaopatrzone w precyzyjne aparaty samorejestrujące. Do kontroli czasu służy elektryczny zegar londyńskiej firmy Shortt, składający się z dwóch wahadeł inwarowych. Jedno z nich umieszczone w głębokiej piwnicy, waha się pod zmniejszonym ciśnieniem w temperaturze ulegającej nieznaczny tylko zmianom rocznym i synchronizuje elektrycznie drugie wahadło powierzchniowe, uruchamiające mechanizm wskazówkowy Zegar ten, zakupiony specjalnie do pomiarów długościowych przez Polską Sekcję Komitetu Geodezyjnego Państw Bałtyckich, należy do najprecyzyjniejszych

mechanizmów mierzących czas; odchyleń od średniego chodu nie przekraczają tu kilku tysięcznych części sekundy. Pośredniczy on w wyznaczeniu różnicy między czasem miejscowym otrzymanym z obserwacji, a czasem południka Greenwich. Różnica ta jest właśnie szukaną długością geograficzną miejsca obserwacji. Czas Greenwich otrzymuje się za pomocą specjalnych sygnałów nadawanych przez radio kilka razy na dobę przez wielkie obserwatoria światowe i przyjmowanych z pomocą silnego odbiornika oraz rejestrowanych automatycznie.

W związku z powyższymi pracami Międzynarodowa Unja Astronomiczna mianowała prof. U. P. Łozę Witkowskiego, dyrektora Obserwatorium, członkiem 18-iej Komisji (długościowej).

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE.

Dzisiaj, we środę, o godz. 18 odbędzie się posiedzenie naukowego oddziału poznańskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego. Obrady toczyć się będą w Seminarium Historycznym w Zamku. Na porządku dziennym odczyt doc. dr. K. Górskiego „Początki rządów polskich na Pomorzu w latach 1406—1492”.

Jutro, we czwartek 7 grudnia b. r., odbędzie się o godz. 18.30 w Instytucie Matematycznym U. P., Collegium Maius Zamek, sala nr. 6, zebranie naukowe Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Prof. dr. Mieczysław Biernacki wygłosi odczyt p. t. „O funkcjach analitycznych, których argument jest ograniczony”.

MUZYKA

Co śpiewają w Warszawie? Opera wznowiła „Cyrulika sewilskiego” (z gościnnym występem p. Kurenko, znanej z niedawnego występu w Poznaniu) oraz „Aidę” w nowych dekoracjach St. Jarockiego, b. dekoratora teatrów poznańskich. Aidę śpiewała p. Plattówna b. artystka opery lwowskiej, Amneris p. Leska. Rada-mesa p. Gołbiewski, Amonasra p. Mossakowski. Dyrygował W. Biedzajew.

Symfonia w Katowicach. Donoszą nam z Katowic (ad): Konserwatorium Muzyczne urządziło koncert symfoniczny, poświęcony muzyce polskiej. Słowo wstępne wypowiedział Emil Zegadłowicz, wykładca historii sztuki w Konserwatorium. Jako solista wystąpił prof. Zbigniew Drzewiecki z Warszawy, który odegrał koncert f-moll Szopena Orkiestra wykonała „Step” Noskowskiego i II symfonię Jerzego Le-felda. Koncertem dyrygował nowy dyrektor Konserwatorium p. Faustyn Kulczycki, uczeń E. Młynarskiego. — Magistrat Katowic ma urządzić bezpłatne szkolne koncerty symfoniczne. Organizację powierzone Konserwatorium Muzyczne i Instytutowi Muzycznemu w Katowicach.

NAUKA

Z Pol. Akademii Umiejętności. Wydział lekarski odbył posiedzenie, na którym przedstawione zostały prace p. Szabuniewicza, Kaulbersza i Kowalczykowej z zakresu fizjologii i anatomii patologicznej. — Krakowskie Tow. Ekonomiczne odbyło posiedzenie z odczytem prof. dr. A. Heydla p. t. „Roosevelt w walce z przesileniem”.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Pięćdziesiąty numer „Kroniki Gostyń-skiej”, który się właśnie ukazał, zamyka w istnieniu tego pożytecznego czasopisma regionalnego spory okres. Zajmiemy się nim w najbliższym czasie.

ZDRADLIWY COCKTALI I CHŁOPCZYCA

(Czyli: od równouprawnienia kobiet do naukowej kuchni).

Warszawa, 2 grudnia.

Najzupełniej przypadkowo zwiedzi-łem wystawę „Nowości w Gospodarstwie Domowym” urządzoną przez Związek Pań Domu i Instytut Gospodarstwa Domowego. Wystawa była ciekawa i apetycznie pachnąca najprzeróżniejszymi smakolokami. A ponieważ droga do serca mężczyzny prowadzi przez żołądek, więc... nie dziwicie się drodzy czytelnicy, że tym razem, słowa kreślone moją ręką przepełnia radość djonizyjska...

Zwłaszcza, że przekonałem się w sposób równie naczynny, jak smaczny, do jakiego stopnia fizjologia i psychologia zazębiają się ze sobą na każdym kroku. Skoro od żołądka do serca jest tylko krok, to od serca do duszy nie może być wiele dalej. To jasne. Więc zobaczmy jak było ostatnimi czasy z duszą kobiecą.

Wiadomo, że nie tak dawno temu kobiety postanowiły wywalczyć sobie równouprawnienie. Wymarzona zdobycz socjalna polegać miała na zachowaniu przywilejów należnych płci pięknej przy równoczesnym pozyskaniu praw, stanowiących ucieczkę mężczyzny. I oto w krótkim czasie wszelkie biura zaroili się kurtyzowanymi chłopczykami. Na każdym kroku obserwować było można błogie skutki reformy. W przedziałach dla palących palili mężczyźni, kobiety paliły także i w przedziałach dla niepalących; ktoś kto nie palił wogóle i na swoje nieszczęście był oprócz tego mężczyzną, pozostawał bez miejsca na świecie...

Wyrosło młodsze, „nowe” pokolenie kobiece: z wyższym wykształceniem (często bez kultury). Dotychczasowa „kapłanka domowego ogniska”, zakrzyknęła iż nie będzie dłużej „kurką domową” i poszła na dancing! Na gruzach Kartaginy pozostali nieliczni i niezorganizowani panowie stworzenia kiwałe głowami nad znikomością tego świata...

Alieci, perfidia mężczyzny jest niezłębiona, a zamilowanie do dobrej kuchni, porządku w domu i innych tego rodzaju przyjemności, do których każdy z nas tak tęskni po przebrumowanej nocy, gdy wraca na ranem z zepsutym żołądkiem i wypaproszoną kieszenią, trwa dalej. Przeto niewiele myśląc „król bez korony” poszedł po rozum do głowy i, pewnego wieczoru, na jakimś dancingu, wyspał nieznacznie do kieliszka z cocktailem rozbawionej i wyzwolonej z domowych przesądów kobiecie, szczyptę narkotyku, zwanego „naukową organizacją”.

Skutek okazał się kapitalny. Kobieta powróciła do domu. Zajął się nim i zainteresowała. Założyła Związek. Związek ufundował Instytut. Instytut rozpoczął wydawanie miesięcznika, który nazywa się dostatecznie zawieszcie (jak dobry sos do zająca): „Organ Związku Pań Domu i Instytutu Gospodarstwa domowego”. Od tej chwili, kobieta nowoczesna może bez ujem na honorze zajmować się gospodarstwem, bo czyni to na podstawach naukowych, według pewnego programu, potrawy przypisują nie, do smaku, jak mawiała niezapomniana Cwierciakiewiczowa, lecz „według wymogów nowoczesnej higieny” — i jest ślicznie!

Zresztą i jej kochany mężulek wymyślił sobie podobną zabawkę dla urozmaicenia godzin biurowych. Obstawia się jakimiś kalendarzami, zegarami automatycznymi, kartotekami, harmonogramami, tu podkreślił coś czerwonym ołówkiem, tam zrobił niebieski krzyżyk, gdzieś indziej (na czole?) zielone kółko. Pewien zapaleniec pokazywał mi kartotekę ułożoną tak, że można w niej znaleźć odpowiednie do danej pracy człowieka, bez uciekania się do listów polecających!

Tak to Instytut Naukowej Organizacji niesłusznie przez wielu niezrozumiany, zrezytował spokój domowego ogniska i zasłużył sprawiedliwie na podtytuł: „Towarzystwo Rozrywki Godziwych”. Pan domu urządził sobie kalendarze w kratkę, a pani domu, nie rezygnując z praw obywatelki, przeprowadza reformę „odcinka kuchennego” (tak się to teraz nazywa). Sen-nik egipski zostaje zdegradowany, a na jego miejsce pojawia się instrukcja Instytutu Gospodarstwa Domowego.

Obiad, który niegdyś był najmiłą chwilą w życiu gorliwych czytelników

Szeligi, Ochorowicz-Monatowej, Pani Elżbiety, no i oczywiście Cwierciakiewiczowej, a później przemienił się w piekło, gdzie rolę Wergiljusza odgrywał t. z. po warszawsku „tluk”, czyli romantycznie Duleynea, albo oficjalnie „pomoc domowa” (w czym?). Odrodził się obecnie w postaci triumfu nowoczesności. Zakłady Gazowe urządzają pokazy magicznych piecyków, które same gotują niesłychane smakoloki, zaś Instytut Gospodarstwa demonstruje sztuczną wylęgarnię dla obiadów.

W obydwu wypadkach chodzi o to, żeby coś tam postawić, coś przekręcić, tu przymknąć, a tam otworzyć, potem wynieść się gdzie pieprz rośnie, broń Boże nie wtrącać się i nieprzeszkadzać maszynie, tylko przyjść we właściwym czasie, a napewno obiad, nie przypalony, bez włosów i bez much będzie czekał na was spokojnie w piecyku...

Słowem cudnie. Ale... Przyznaję się ze skrucą, że bardzo lubię zaglądać do kuchni, bardzo lubię wsadzać nos w rondle, debatować nad tem i owem, coby i jaby zmienić, żeby doprawić... jednak do smaku. Toteż, kiedy zwiedzałem Wystawę Instytutu, którą na wieść, iż reprezentuję „Kurjer Poznański” pokazano mi do dna tajemnic, z miejsca zagabnąłem mą przewodniczkę o sprawę zasadniczą, tj. o konkluzję tego wszystkiego, którą zresztą przeczuwałem. Otóż konkluzja ta brzmiała prosto i obiecująco:

— Ognisko domowe ulega zrezytutowaniu. Wstaje jak Feniks z kuchennych popiołów. Oni zdegradowane na „czelusz kuchenną”, do której prowadził, jak mawiali Rosjanie „czornyj chod” — odradza się jako czarujące laboratorium, w którym dokonywa się alchemia odpowiedniej porcji białka, węglowodanów, tłuszczów i witamin „niezbędnych dla podtrzymania życia i zdrowia” bo to paniedziejski: mens sana... i t. d.

Wszystko to jest postawione tak poważnie i gruntownie, że odtąd możemy nie tylko objadać się bez najmniejszego skrupułu, ale rozmawiać o jedzeniu. Dotychczas było to mauvais genre, ale dzisiaj, ktoś śmiałyby temat taki postopować, gdy kollet stał się problemem naukowym? Pani domu wkracza triumfalnie do kuchni w roli „naczelnego higienisty”, a nasza zapoznana Marysia, która została zaawansowana na „asystentkę”, też łaskawie na nas spogląda.

Pozycja została uratowana. A za-wdzięczamy to przemadremu pomysłowi utworzenia Instytutu Gospodarstwa Domowego, który pozwolił wycofać się z honorem tym wszystkim paniom, które uparły się, że przestaną być królowymi w swoim domu, aby pójść do biur na popychadla!

Dr. Lech Niemojewski.

Jutro:
NA GRUZACH... UNIwersALIZMU
przez
T. B. Sygę.

Pisma nadesłane

„Nowiny Społeczno - Lekarskie”. Nr. 22. Treść: Z: „W sprawie układów o umowę z Kasami Chorych”. — Z terenów: związkowego, kasowego i izbowego. Echa uchwał Zarządu Głównego. Właściwy cel i sens wytycznych — Stowarzyszenie lekarzy i dentystów polskich w Ameryce — Dr. M. Salpeter: „W sprawie walki przeciw kumulacji posad”. — Dr. F. Cieszyński: „Opieka nad zdrowiem wsi a spółdzielczość”. — St. Czerwiński: „Karno-administracyjna odpowiedzialność lekarzy”. — R. Kleber-Dakowska: „Zapobieganie wyrodnieniu rasy a lekarze”. — Fizjologia w stratosferze. — M. L. ka: „Żydz i lekarze niemieccy w Anglii”. — Walka z zmi-nicą — Zapobieganie okrucieństwu wzdędem dzieci. — Wydział medycyny zapobiegawczej na uniwersytecie w Bristolu — Z karty żalobnej — Kronika. — Adres Red. Warszawa, Al. Ujazdowskie 20, m. 8.

„Przyjaciel Szkoły”. Nr. 18. Treść: dr. St. Frycz: „Wychowanie państwowe w ujęciu socjologicznym”. — Dr. F. Kulański: „Czy nauczycielowi szkoły powszechnej potrzebna jest znajomość łaciny?” — Dr. I. Myśliński: „Szowinizm i megalomania Niemców w ich sentencjach”. — Dr. A. Skulski: „Nauka o języku w nowych programach”. — Adr. Red. Poznań Wielka 18.

GDY ZIMNO DOKUCZA

jakże chętnie rozkoszujemy się filiżanką gorącej

kawy lub herbaty

Rozkosz będzie podwójna, gdy kawę i herbatę znana z pełnego szlachetnego smaku i wykwintnego aromatu nabywać będziemy po cenach najniższych stale tylko w firmie

St. Milachowski

Najstarszy
pierwszorzędny magazyn
wysyłkowy kawy i herbaty

Poznań — ulica Fr. Ratajczaka nr. 40

zał. w r. 1904 — telefon 16-04

WAŻNE: NA PROWINCJĘ WYSYŁKA FRANKO.

Cenniki na żądanie.

Pg 6137-49.38

LALKI, KONIE NA BIEGUNACH,
ROWERY, KOLEJE, WÓZKI DLA LALEK,
GRY-ZAJĘCIA, FORTECE, ŻOŁNIERZE
I TYSIĄCE INNYCH PIĘKNYCH ZABAWEK
DZIAŁ II. PAPIER W OZDOBN. PUDEŁ-
KACH, ALBUMY, PAMIĘTNIKI, SZACHY,
RZĘBY, TEK, KALAMARZE,
KARTY DO GRY
SPECJALNOŚĆ:
ZŁOTE WIECZNE PIÓRA
REKORDOWE NISKIE CENY,
REKORDOWY OLBRZYMI WYBÓR

dg 2 489

PŁYTY

posadzkowe, kamionkowe w róż-
nych kolorach, białe płyty ściennie,
dla łazienek, kuchni, składów
rzeźniczych i piekarskich i t. d.

Pg 6 094-48.152

poleca

GUSTAW GLAETZNER, Poznań, Jasna 19

Telef. 65-80 i 63-28 — Składnica: Kraszewskiego 10.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić, iż przejąłem
na własność

„Restaurację i Sniadalnię Britania“

Sw. Marcin 44 (obok Hotelu Britania).

Otwarcie lokalu po częściowej renowacji połączone
z **wieprzobiciem**

nastąpi w czwartek, dnia 7 grudnia r.b., na które uprzej-
mie Szanownych Gości i Sympatyków zapraszam.

Z poważaniem

dg 2470

HIPOLIT PIEPER

długoletni pracownik restauracji
„Bazaru i Hungarii“.

Ceny umiarkowane.

Salka do zabaw, koncertów etc. do dyspozycji.

LYZWY

Rodła i sanie
Dzwonki i termosy
Latarki powozowe
Wagi stołowe
Narzędzia rzemieślnicze
Piecy, rury i kolana
Podkowy i podkowce
Kuchnie westfalskie
Hacze i ocele
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Pg 6130-49.30

**PROSZEK
Z KOGUTKIEM**
IMIGRENO-NEUROSIN
USUWA NAJUPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY
MIGRENE, NEURALGIĘ,
BÓLE ZĘBÓW,
GRYPE, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE ARTRETYCZNE
STAWOWE, KOSTNE I T.P.
PROSZEK TE WYKONANY W POSTACI
TABLETEK.
ŻĄDĄCIE ORYGINALNY PROSZEK
Z KOGUTKIEM

Kupię

kamienicę

wprost od właściciela przy
wplacie ca. 100.000 zł. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
pod zg 20 652

W Zakopanem

w najlepszej parkowej dzielnicy jest do wynajęcia w willi
prywatnej słoneczne mieszkanie dwupokojowe z tarasem,
kuchnią, piwnicą itd. wyłącznie chrześcijanom i zdrowym,
ewentl. jako osobne pokoje. Oferty Kurjer. Poz. zg 20 649

TRUSKAWIEC-ZDRÓJ

Sezon zimowy od 1 grudnia do 1 marca. Ceny kąpieli,
mieszkań, pensjonatów bardzo przystępne. Zamówienia na
mieszkania przyjmuje i wszelkich informacji udziela:
dg 2458 Zarząd Zdrojowy w Truskawcu.

Rutynowanego zbożowca na stanowisko

kierownika

Spółdzielni Rolniczo-Handlowej poszuku-
jemy od zaraz. Reflektuje się tylko na
pierwszorzędną siłę fachową z długoletnią
praktyką. Zgłoszenia należy kierować do
Kurjera Poznańskiego pod zg 20 676

ZAZDROŚĆ NIE DAJE ZASNAĆ

setkom fabrykantów. Naśladują oni markę
naszego światosławnego pudru, nie mogą
jednak podrobić jego gatunku i zapachu.

Zwracajcie uwagę na pudełko
i konieczny napis:

5 FLEURS FORVIL-Paris

Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.

TRYUMFALNY POCHÓD

przez cały świat odbywają

PERFUMY i WODY TOALETOWE

5 FLEURS FORVIL-Paris.

Dla uniknięcia naśladownictw,
sprzedawane są tylko w oryginal-
nych butelkach, a nie na wagę.

Łyżwy

Łyżwy

ostrzy najlepiej szlifiernia
A. Pohl - Poznań,
Zamkowa 6.
dg 2 356

Porcelanę — Szkło stołowe
Alpaki — Umywalki — Sprzęty
kuchenne — Wyprawy — Prezenty

w wielkim wyborze po cenach
niebawale niskich poleca

„Ozdoba“

św. Marcin 4

dg 2 424

OSTRZEŻENIE!

JEDYNA ORYGINALNA
CZEKOLADA
PRZECZYSZCZAJĄCA
DLA DZIECI I DOROSŁYCH

dg 6 892

Rutynowana stenotypistka

z długoletnią praktyką i pierwszorzędnymi referencjami
władająca biegle w słowie i piśmie językiem polskim, nie-
mieckim i francuskim, zechce zgłosić swoje podanie wraz
z odpisami świadectw do firmy: **B. HOZAKOWSKI, Toruń,**
ul. Mostowa 28.
dg 2454

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Piec gazowy

kafelowy, 20 x 60 x 127 cm. w do-
brym stanie, korzystnie do naby-
cia. Adres wskazuje Kurjer Pozn.
zg 94 240 50

Sprzedż komisową

wszelkiego rodzaju — kompletne
pokoje — pojedyncze meble —
uskućnie: szynki — tanie —
sumienne tylko. Poznań: Dom
Komisowy, Dom nikańska 3, te-
lefon 21-42. Pg 5 799-47 95

Tylko Wroniecka 24

Tylko Wroniecka 24

kupuje się tanio — Szklanki —
Kieliszki — Serwisy — Porcelane
— Alpaki — Gwiazdki — Hur-
townia Porcelany (fordwórze).
zg 93 923

Samochód

ciężarowy mark. „Büssing“ z
kryta karosa 3-tonnowa, w bar-
dzo dobrym stanie przebie-
ła 40.000 km. korzystnie do naby-
cia. Zgłoszenia — Proszadka 1.
zg 93 726

Meble

najkorzystniej kupisz
w Andrzejewskiego Poznań, ulica
Wrocławska 4. dg 22041

Okazyjnie

podarki gwiazdkowe „Lamus“ —
Sirzelecka 1. Pg 6044-57.470

Restauracja

przy ruchliwej ulicy w Poznaniu
zaraz korzystnie do oddania. Do
objęcia ca. 3.000 zł. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zg 93 679

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu
F. Patoń Poznań, Woźna 12.
Pg 5 910-49.15

Fortepian

sprzedam Szewska 2 m. 3
zg 93 660

Powóz

kryty (planka) i jeden półkryty,
dobrze utrzymane, sprzedam —
Oferty Wrocławska skrzynka pocztowa
12. zg 93 805

Meble

najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórna 13
Pg 5426-23.59

„Serwis“ — Poznań

27 Grudnia 2 poleca najtaniej
kryształowe figury luksusowe
Pg 5361-48.70

Centrala swetrów

Rymarowicz Poznań 1 poleca
swetry damskie i męskie, dziecięce
w olbrzymim wyborze.
dg 24 773

Magazyn mebli

Józef Baranowski
Wrocławska 19

Ceny najniższe Pg 5427-33.97

Napoleońskie

medale 15 sztuk okazjynie. Szluc
Wolności 5. Pg 6 045-48.167

Pianino

zagraniczne, czarne, piękny ton.
okazyjnie. Pocztowa 23 — 5.
Pg 5 916-48.132

Parasole

oraz wszelkie
reparacje
wykonuje
Witwar-
nia Parasoli
Wielka 27/29
dg 2010

Peleryna - papielica

syberyjska do nabycia przy św.
Wojciechu 8 m 3 od godziny 2
począwszy. zg 89 357

Pianino

500 zł. Długa 16 m 1. zg 94 118

Wyprzedaż płaszczy

damskich, dziecięcych
Jaworska
Nowa 11 I piętro. zg 92 979

Blam

australijskie opisy Wally Zygm.
Augusta 1 miesz. 8. zg 94 003

Stoewer

piśmo, aktowe Szkolna 7/8 mie-
szkanie 8. zg 94 091

Wózek dla lalki

na gumach wiel. rasowy, tanio.
Chwałiszewo 76 cukry zg 94 092

800

trzy pokoje, debowe, kuchnia do-
staniesz, fabryka Mebli, Rynek
Śródceki. zg 92 090/100

Tanio sprzedam

szafę szynkarną 2.02ka z ma-
teracami, kanapę, stoły, krzesła,
lustra, obrazy, wszystko dobrze
utrzymane. Adres: Kurjer Pozn.
zg 94 018

Płaszcz

chłopięcy na lat 12 sprzedam. —
Wieżorek Kraszewskiego 3 mie-
szkanie 11. zg 93 406/7

Piekarnie

zaraz sprzedam w Kostrzynie
najlepsze położenie. Oferty Ku-
rjer Poznański zg 93 718/9

Parcele

półtoramorgowa Ławica odstąpi
Beemes Marcina 74. zg 94 005

Futro

meskie sportowe. Kanałowa 17.
Nowak krawiec. zg 93 976

Radio

pięciolampkowe „Telefunken“ —
sympialnia orzechowa komplet sto-
lowy bardzo tanio. Matejki 6 —
m. 1 od 3—6. zg 93 974

Zegarek złoty

oryg. „Gabbio“ 3 koperty tanio.
Adres wskazuje Kurjer Poznański
zg 93 971

Obuwie

zimowe, sporto-
we, mocne, ta-
nie — Waza,
fabryka obuwia,
Wrocławska 15.
dg 2 490

Skład papieru

i zabawek zaprowadzony w bar-
dzo dobrym położeniu sprzedam
zaraz. Oferty poważnych reflek-
tantów proszę kierować do Ku-
rjera Poznańskiego pod zg 93 977

2 dywany

perskie 1,5x1,1 mtr. obejrzeć
można 8—7 Szamarzewskiego 2
m 4. zg 93 970

Skrzypce

tanio. Chwałiszewo 21 Stolarska
zg 93 966

Pasieki

7 uli nowoczesny „kazyjnie sprze-
dam. Nowotary Mur. Gościnia
Rynek 4. zg 93 958

Sprzedam

przedsiebiorstwo zbożowe 1.000 zł
dobra egzystencja zapewniona.
Oferty Kurjer Poznański
zg 93 968

Harmonjum

Hortel Wien — okazja dla
znawców, 19 reg. Wielkie Garbary
43 mieszkanie 3. zg 94 032

Maszynę

krawiecką jak nową tanio. Sirze-
lecka 9 m 8. zg 93 691

Gablotkę

kupie podać rozmiary. cene Skład
cygar Pocztowa 30. zg 93 965

Futro

sprzedam tanio. Dąbrowskiego 36
m. 6. zg 93 983

Teren budowlany

ca 7.000 m² przy dworcu ląza-
rskim z likwidacją spadkowej ko-
zystnie sprzed. Wojciechowska
Wybickiego 12 telefon 73-10.
zg 93 981

Sztuciec

alpakowy nadający się również
dla pensjonatu sprzedam okazyj-
nie. Plac Asnyka 4, wejście z uli-
cy mieszkanie 12. zg 94 053

Jadalnia

debową 350 pokój męski, kluby,
łóżka, żelazne na sprzedaż. Ciesze-
kowskiego 5, nocleg wskazuje.
zg 93 979

Restauracje
kawiarnie mieszkaniem korzystają sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 94 051

Sprzedam
futro meskie Piotra Wawrzyńska 5. m. 1 zdg 94 044

Szafa
za szkłem. Pelczyńska. Grudnia 1. zdg 94 046

Maszynę
Singera krawiecką. Słowackiego 29 m. 10. zdg 93 988

Electrolux
fabrycznie nowy gwarancja zł 250.— Restauracja W. Garbary 41. zdg 93 990

Angielka gazowa
czteropłomieniowa. najlepszy typ zagraniczny za bezcen. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 991

Piec
kafłowy. przenośny Syrena 6w. Marcin 62. zdg 93 995

Skład
papieru. drukarnia okazujecie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 000

Futro
kieszonkowe srebrne lisy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 006

Meble
antyczne Biedermajera. Kolejowa 8. m. 10 od 1—5 popoł. zdg 94 010

Stół
rozkładany. biblioteczka Adres Kurjer Poznański zdg 94 070

Skład
kolonialny. magiel mieszkaniowy. zaprowadzony sprzedam. Marsz Pocha 39. mieszkaniowy 17. zdg 94 039

Pianino
sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 94 088

Tapczan
nowoczesny tano. tapicernia. Maleckiego 33. zdg 94 076

Dom
piętrowy 13 000 wplaty 8 000.— Malecki Rybak 20a. zdg 94 100

Skład
towarów krótkich. blawatów zaprowadzony centrum. Poznań. towarami bez tano do oddania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 2476

Skład
kolonialno - delikatowy korzynyne sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 92 280

Gramofony
Płyty kupuje sie najkorzystniej w znanej fachowej firmie Kastor sw. Marcin 55 zdg 2493

Leżanka
szuflada białozłota. Prusa 2. parter. zdg 4581

Skład papieru i tytoniu
w centrum miasta sprzedam z powodu choroby właściciela potrzebne ca 10 000 zł do objęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 147

Piesek
młody jamnik. Focha 82 mieszkaniowy 8. zdg 94 055

Kiosk
przyjeździe pokoiem Adres Kurjer Poznański zdg 94 141

Zabawki
galanterię — biżuterię torebki — trykoty pończochy. rekawiczki. Wszelkie podarki gwiazdkowe Bielecki, Ratajczaka 36. zdg 94 133

Zabawki
galanterię — biżuterię trykoty. pończochy rekawiczki. Podarki gwiazdkowe. Targ Amerykański. Stary Rynek 10. zdg 94 137

"Mars"
Antykwarjat Wielkie Garbary 44. Poleca okazanie podarki gwiazdkowe Porcelana brzozy — plakiety — alabastry — kryształ srebra — obrazy — sztychy. zdg 94 135

Biedermajera
leżanka nowa z labeziami — śliczny stół do palenia lustro — pianina. Stary Rynek 46/7. II p. m. 5. zdg 94 132

Platformę
tano sprzedam Poznań-Główna ul. Średnia 18. zdg 94 194

Pianino
czarne 400.— zł. B. Sommerfeld. 27 Grudnia 15. zdg 6898

Kino
prosperujące. czynne. 25 lat. — wieksem mieście pow. korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 6899

Cegły - tonówki
ceglany - licówki klinkiery, dachówki dostarczają w znanej, dobrej jakości po cenach najniższych. Zakłady Ceramiczne M. Perkiwicz. Ludwikowo p. Mosina. Telefon: Mosina Nr. 1. — Poznań: nr. 2508. zdg 6128-49.37

Z biedry sprzedam
skrzydło krótkie (9 000 zł) prawie nowe. za 2 500 zł lub dam w zastaw (krótki czas) Zgłoszenia pod zdg 94 237 do Kurjera Pozn.

Piece przenośne i kuchenki
wewnątrz pancerzone — marki "Standard" — kafele oraz glazowane płytki do wykładania ścian, odporne na wpływy atmosferyczne dos. arcają w znanej, dobrej jakości po cenach najniższych. Zakłady Ceramiczne firmy M. Perkiwicz. Ludwikowo p. Mosina. zdg 6129-49.36

Jadalnię
piękna stylowa garnitur klubowy (gobelinowy). fortelan. perski dywan z powodu przeprowadzki tano sprzedam Adres wskaże "Par". zdg 6132-53.11

Sprzedam
24 tomy Lexikonu Meyera — 9 Tierleben Brehmsa. 12 Weltatm Kerner. Objeżdż od 2—4. Wyspiańskiego 13 m. zdg 91 927

Dom
w Jarocinie nowy światło elektr. laski. ogród sprzedam lub zamienić na skład Adres Kurjer Poznański zdg 94 182

Ziemie pod Poznaniem
na wypłaty do sześciu lat tano sprzedaje w drodze parcelacji oddzielonej. Okazja dla ogrodników — Informacje Biuro parcelacyjne Gniewosz. Poznań 3. Maja 5. zdg 6 135-6-53.13/14

Singera
damska krawiecka sprzedam Warsztat. Kraszewskiego 5 zdg 94 169

Mahoniowe
pokój stołowy salonik sypialnia. biurka stoły biblioteki serwantki różne inne tano sprzedam przed zamknięciem. Antykwarjat Antoniego Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. zdg 6 055-48.123

Obrazy
sztychy żyrdane masywne porcelana dekoracyjna broń starożytna. różne inne za bezcen przed zamknięciem do 31 grudnia sprzedaje — Antykwarjat Antoniego Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. zdg 6 054-48.125

Orzechy
włoskie złotych 12. miód kuracynowy 18 pięciokłowe opalowane franko zaliczka Bracia Bałtuch. Zaleszczyki. zdg 94 242

Warsztat
szewski (skład) dobrze zaprowadzony z powodu choroby sprzedam Golebia 4. zdg 94 219

Wózek
kafłowy inne zabawki. Żydowska 33. zdg 94 229

Ruble
złote sprzedam Aleje Marcinkowskiego 23. "Occasion" zdg 94 227

Okazyjna
sprzedaż drzwi pokojowych przeszło 20 sztuk Poznań ul. Fabryczna 19. mieszk. 4. zdg 94 210

Lyżwy
kon biegunach. huślawka tano Szewska 11. mieszk. 9. zdg 94 208

Pianino
sprzedam Piotra Wawrzyńska 8. mieszkaniowy 10. zdg 94 199

5. KUPNA
aparatus do wytwarzania limonady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 724

Maszynę
płazą kupie gotówka. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 896

Gabinety — sypialnie jadalnie kupuje
placi wysokie ceny przyjmuję do sprzedawczy komisowej dogodnych warunkach Poznańsk. Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. zdg 5 800-47.96

Kupię
aparatus do wytwarzania limonady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 724

Meble używane
przedmioty domowego użytku kupuje przyjmuję w komis. Dom Komisowy. Wroniecka 6/8. zdg 5 463-48.40

Futro
damskie kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 015

Parcele
willowa kupie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 026

Parcele
puszczykowsko przy stacji sprzedam Juska Wodna 14. parter. zdg 94 033

Pianole
do przystawki Faj Metrostylia Chemodist Nowy Jork za cenę przystępną sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 028

Konia
kupie Oferty cena Kurjer Poznański zdg 94 078

Maszynę
do pisania. mała. tano kupie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 4587

Samochód
limuzyna 4 osobowa kupie gotówka. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 197

Kupię
mandoline szafę rozbierana kółko z materacami. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 232

6. KAMIENICE
sprzedam rynek składem. mieszkaniem. mniejsze miasto. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 660

Kamienice
dzierżawa 18 000. cena 130 000. — dzierżawa 29 000. — cena 170 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 072

Kupię
kamienice wplatę 75 000. Zgłoszenia tylko właścicieli Kurjer Poznański zdg 94 020

Wille
amortyzacyjna wplatę 12 000 kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 025

Willa
czynszowa składem przy tramwaju. Cena 32 000 w tem 12 000 amortyzacji. "Dom Złoty" — Wrocław 22. zdg 94 148

7. PIENIADZ
Parcele sprzedaje pożyczkę udziela architekt Radziński Wodna 13. telefon 13-07. zdg 89 579

Za pożyczkę
2 000 zł dam gwarancję i stała prace człowiekowi z branży węglowej. Pensja 180 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 939

Posiadam
30 000 gotówki proszę propozycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 035

5 000 zł
pożyczki poszukuje zaraz na rok świetna gwarancja i procent. Poważne oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdg 94 215

8. DO WYNAJĘCIA
Sześciopokojowe II piętro blisko parku Wilsona. komfort. słoneczne. ciepłe. dobre. centralne ogrzewanie. gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 619

Matejki 58
7 pokojowe wolne remontowane. naprzeciw centrum Parku Wilsona. wodne ogrzewanie. Portier na miejscu albo telefon 7161. zdg 93 800

Trzypokojowe
tuż przy tramwaju boczna Focha ul. Górczyńska 16 a/b. mieszkaniowy 2. zdg 93 635

5 pokoi
komfortowych z centralnym ogrzewaniem ciepła woda ul. Grodzka 6 przy Ostrogora. zdg 93 962

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe w śródmieściu od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia: Plac Nowomiejski 1. m. 1. zdg 93 961

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia wynajmę Górczyńska 7. zdg 93 984

Czteropokojowe
III. piętro Focha natychmiast. 500 zł z wyrot 600 zł 1/2 roku naprzód Oferty Kurjer Poznański zdg 94 050

Mieszkanie
6 i 5 pokojowe wydzierżawi Bank Piekary 1. zdg 94 002

Skład
2 pokoje Focha 128. Zgłoszenia Focha 41. mieszkaniowy 7. zdg 2486

Trzy
pokojowe zaraz. Zgłoszenia Grzeszkowak. Aleje Hetmańska 1. Łazarz. zdg 2487

Mieszkanie
sutereneowe przy sw. Marcinie. mieszkanie 40 zł. rok z góry i kosztu renowacji wtem weszła 120 zł zaraz wolne. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 94 050

200
mieszkań wolnych. Zlecenie Gospodarzy. Wojciecha 2. mieszkaniowy 1. zdg 94 126

2
pokojowe kuchnia do wynajęcia. Ostrobramska 30. Górczyn. zdg 94 168

Mieszkania
cztero-pokojowe Focha 123. słoneczne do wydzierżawienia. Właściciel Lodowa 1. mieszkaniowy 4. zdg 94 221

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkanie — wskaże "Domus" Plac Wolności 14 a. Informacje bezpłatne. zdg 94 220

Czteropokojowe
trzy-pokojowe komfortowe wolne. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 200

9. SZUKA MIESZK.
3—4 pokojowego łazienka od 1 stycznia telefon niekonieczny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 745

Urządnik
państwowy szrank 2 pokojowego kuchnia za 1/4 rocznym czynszem lub zwrotem kosztów. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 92 037

2 pokoje
kuchnia i łazienka poszukuje. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 93 969

3 pokoje
z wygodami poszukuje emeryt — wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 964

Poszukuje
pokój kuchnia próżnych lub używanie kuchni. urzędnik do 25 miesiecznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 036

2—3
pokoi kuchnia centrum. komfort zapłać z góry. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 067

Poszukuje
czteropokojowego trzypokojowego śródmieściu. parter. I piętro. — Czynsz półroczny. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 162

Dwupokojowego
urzędnik czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 016

3—5
pokojowego mieszkania w śródmieściu 1 piętro poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 134

4 pokojowego
na Jeźcach wyższy urzędnik państwowy. Oferty Mickiewicza 3. mieszkaniowy 6. zdg 6 131-53.10

Właścicielka
realności poszukuje 4—6 pokojowego centrum Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 170

Dwa
czteropokojowego poszukuje — Oferty Kurjer Poznański zdg 94 214

10. ZAMIANA MIESZKANIA
2 pokoje kuchnia zamienię na pokój kuchnie. Chwałszewo 58. m. 12. zdg 94 131

11. POKOJE UMEBL.
Dwa pokoje nieumeblowane. gaz. woda. elektryczność. osobne wejście od 15 do wynajęcia Jasna 10. m. 8. wejście ogrodowe. zdg 93 690

Pokój
z klatki schodowej panom. Matejki 65. m. 3. zdg 93 823

Nowomiejski
6 a — 25. Obszerny frontowy zaraz. zdg 93 975

Bukowska
9. III. zdg 93 963

Pokój
dwuosobowy a 15.— Kanałowa 17 m. 27. zdg 93 957

Pokój
ładny. kaloryfery sw. Marcina 37. mieszkaniowy 6. zdg 94 022

Sympatyczny
czysty frontowy klatki Pościel pożądana Szwajcarska 12a. mieszkaniowy 6. zdg 94 037

Śródmieściu
jedno — dwupokojowy wygodami 15. 12. pościel pożądana. Kreta 12. m. 5. I między 2—4. zdg 93 980

Kantaka
5 mieszkanie 8 jedno-dwuosobowy lub biuro. zdg 94 057

Pokój
piętnastego. Wierzbicze 14. m. 17. zdg 94 039

Pokój
Słowackiego 29 m. 10. zdg 93 987

Pokoje
intelig. panom Skarbowa 18. m. 8. zdg 93 996

Frontowy
duży Kreta 24. mieszkaniowy 3. zdg 94 093

Bukowska
41. m. 9. zdg 94 064

Pokoik
elektryczność panu. Jeżycka 41 — 4. zdg 94 059

Niekrepujący
panu. Sw. Marcin 62 m. 6. zdg 94 098

Pokój
pracownia. Półwiejska 29. m. 3. zdg 94 096

Wolny
Matejki 66 — 8. zdg 94 103

Elegancki
Plac Nowomiejski 3. I. prawo. zdg 94 102

Trzypokojowe
komfortowe. czynszem miesiecznie 70.— Jeżyce wolne. Informacje Metelski. Podgórze 6 — 6. zdg 93 810

Pokój
od zaraz. Wolnica 3 — 10. zdg 93 917

Jasna
8. m. 2 jedno-dwuosobowy zaraz. zdg 94 159

Ciepły
Ogrodowa 2. m. 7. zdg 94 153

Dwuosobowy
lub małżeństwo. Łakowa 16. mieszkaniowy 9. zdg 94 119

Zaraz
dwuosobowy Jeżycka 35. mieszkaniowy 5. zdg 94 117

Frontowy
ciepły śródmieście. 1—2 osób — Zielona 2 I. mieszk. 6. zdg 94 111

Elegancki
Łakowa 16 I. prawo. zdg 94 079

Niekrepujący
zaraz. Piekary 8. m. 8. zdg 94 094

Pokój
frontowy. osobne wejście. elektr. Popłaskich 8. m. 3. zdg 94 145

Próżny
frontowy słoneczny wejście klatka gaz woda. zlew Wilda Spadzista 3. mieszkaniowy 18. zdg 94 196

Doby
150. Wrocław 13 — 11. zdg 94 235

12. SZUKA POKOJU
Na Osiedlu Warszawskim szukam pokoju jasnego czystego z pełnym utrzymaniem od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 965

2 panów
punktualna dzierżawa mały tani tylko śródmieście Oferty Kurjer Poznański zdg 94 030

Urzędnik
szuka skromnego pokoju 15—20 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 042

Pokój
ładnego. niekrepującego jednoosobowego. okolicy Zoologu od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 992

Pokój
śródmieściu pobliżu Jeżyce. podaniem ceny. urzędnika. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 060

Próżnego
pokoju poszukuje tano zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 161

Pani
solidna ciepłego pokoju Oferty Kurjer Poznański zdg 94 083

13. LOKALE
Skład z mieszkaniem pracownia korzystnie zaraz do wynajęcia. — Wiadomość: Marynarska 6. zdg 92 970

Ubikacji
lub 2 pokoi na warsztat krawiecki poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 084

Dwie
ubikacje parterowe. wejście z podwórza na cele handlowe — natychmiast do wynajęcia H. Walter Wodna 3. zdg 94 056

Skład
3 okna. śródmieście 150 miesiecznie urządzeniem — dostapi. Adres Kurjer Poznański zdg 94 001

Lokale
warsztatowe. petrowe 85 złotych. Ostrowski 10. Dozorca. zdg 94 084

Na
zakład fryzjerski ubikacje wynajmę Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 121

14. DZIERŻAWY
Poszukuje od 1 stycznia lub 1 lipca 1934 dla mojego krewnego dzielnego aeronoma dzierżawę mniejszego majątku 400—500 mórg dobrej ziemi z inwentarzem lub bez inwentarza. Zgłoszenia przyjmuję Jan Dolęga-Lewandowski. Mieszko. powiat Jarocin. zdg 94 177

15. LETNISKI I UZDROWISKA
Zakopane Pensjonat "Złoty Róg" pokoje południowe oddzielne balkony ciepła. zimna woda centralne ogrzewanie łazienki pianino — Zgłoszenia Anna Chmielewska. ul. Chalubińskiego. zdg 93 380

16. OSOBISTE
Magnetopata WPan Kuczkowski (Kreta 5. mieszkanie piąte) wyleczył mnie z nerwicy serca oraz choroby żołądka na które cierpiełem siedem lat lecząc się bezskutecznie również w szpitalach. Za uzdrowienie mnie składam WPan Kuczkowskiemu serdeczne "Bóg zapłać" Antoni Węzrowicz Poznań Strzelecka 20. zdg 94 123

21. ZGUBY
Zaginęła w Poznaniu książeczka wojskowa P. K. U. na nazwisko Stanisław Golebiowski. Łódź ul. Wapienna 52. Uczciwy znalazca zwróci za wynagrodzeniem Poznań. Marsz. Focha 43. mieszk. 13. zdg 94 019

Pies
zagał polowczyk. suczka. Oddać za wynagrodzeniem Chwałszewo 58. m. 12. zdg 94 130

**Angielskiego
Francuskiego**

Wzrosty: Dolgowa Skarbowa 4 m.
14. Zgłoszenia 7.30 o wieczorem.
zdg 94 218

TEATRY

Poznań, środa, 6. 12.

TEATR POLSKI: Dziś — „On i jego sobowót”.
Czwartek, 7. 12. „Moja panna mama”, premjera.

TEATR WIELKI (Opera): Dziś „Trubadur”, gościnny występ Ady Sari i Józefa Wolńskiego.

Piątek, 8. 12. „Lakme”, ostatni występ Ada Sari. Sobota, 9. 12. „Baron Cygański”.

Niedziela, 10. 12. Premjera „Cosi fan tutte”, opera komiczna.

TEATR WIELKI KONCERTY SYMFONICZNE: Czwartek, 7. 12. Piąty Koncert Symfoniczny, dyrygent Mikolaj von der Pals, solistka Colette Frantz (skrzypce).

TEATR NOWY: Dziś — „Dziewczeta w mundurkach” z Jazdą Andrzejską.

Czwartek, 7. 12. „Dziewczeta w mundurkach” z Jazdą Andrzejską.

Piątek, 8. 12. o godz. 3: bajka dla dzieci „Król i Snieżka i 7 kartałów” oraz Św. Mikolaj.

Piątek, 8. 12. o godz. 8: „Dziewczeta w mundurkach” z Jazdą Andrzejską.

Bydgoszcz, czwartek, 7. 12.
TEATR MIEJSKI: w Bydgoszczu przedstawienie zawieszone; w Grudziądzu: Dziewczeta z Holandji.
Piątek, 8. 12. o godz. 4 po pol.: „Moja siostra i ja”; o godz. 8 wiecz.: „Grand Hotel”.

nr 5 418/9

KINA

Poznań, środa, 6. 12.

APOLLO: „Pieśń nad pieśniami”.
CORSO: „Zdrada”.
COLOSSEUM: „Port San Diego” i kolorowy dodatek „Trzy małe świnki”.

METROPOLIS: „Pieśń nad pieśniami”.
ORZEŁ: „Biały Wódz”.
ODEON: „Grzech”.

PROMIEN: „Poskromienie złośnicy”.
RENAISSANCE: „Maski”.
Dr. Fu — Manczu”.

ROXY: „Muszę Cię zdobyć”.
SPINKS: „Zdobycie Cię muszę”.

SŁONCE: „Arjana”.
TECZA-Lazarz: „Kobiety z przeszłości”.

TECZA-Wilda: „Ostatnia Eskapada”.
WILSONA: „Jego Escelencja Subjekt”.

Bydgoszcz, czwartek, 7. 12.
ADRIA: „Rozkoszne kłopoty” (Baby) z Mauricem Chevalier.

APOLLO: „Szalona wdówka”.

BALTYK: „Wśród apasów” i „Dusze w niewoli”.

KRISTAL: najnowszy film polski „Przybłęda”, komedia rysunkowa i najnowszy tygodnik Foka.

MARYSIENKA: „Człowiek, który ukradł serce” i Tragedia na Mont-Blanc.

REWJA: „Ekstaza”; na scenie rewia p. t. „Huraganowe wybuchy śmiechu”.

SŁONCE: „Pat i Patachon jako detektywi”.

Lekcyj

niemieckiego kto udzieli Cena Kurjer Poznański zdg 94 154

Francuskiego

dokonałych lekcji literatury, gramatyki, konwersacji (akcent pariski) udziela emeryt, gimnazjalna nauczycielka przygotowująca do matury. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 066

Włoski

bardzo dobry 1.50. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 521

25. MUZYKA**Skrzypce**

dobre tanio sprzedam. Chwałszewo 33 m 6. zdg 93 967

Dyplomowany pianista udziela dorosłym lekcji Wierzbice 15. 1. mieszkanie 22. zdg 94 238

26. ROZRYWKA**Trzy świnki**

to nasz najnowszy kolorowy dodatek do niezwykłego filmu „Port San Diego” z Claudette Colbert w kinach Odeon i Colosseum. Pg 6 016-48.93

Kino „Odeon”

Wielki film erotyczny „Grzech” Joanna Crawford. Nadprogram kolorowy dodatek „Jas i Malgosia”. porty 756

Dzisiaj premjera**Jan Kiepusa**

Śpiewa po polsku „Sognorina” — i „Nanon” uśmiechniętą się w filmie „Sfinks”. porty 757

Kino Wilsona, Lazarz

„Jego Ekselencja Subjekt”. Eugeniusz Bodo. Ira Benita. zdg 94 000

Joan Crawford

w potężnym dramacie „Grzech” i kolorowa groteska „Jas i Malgosia” kino Colosseum, Odeon. Pg 6 134-40.39

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cen drobnych.

Dziewczyna

uczeńca poszukuje posady do godziny 4 lub 5 po południu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 4580

Maszynistka

szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 027

Gorzelnia

poszukuje posady na trzy miesiące odpłatnie, kontyngentu pięćset złotych, stowarzyszenia samotny. lat 45. Adres: Poznań ul. Rybacki dom czternaste mieszkanie dwunaste. Kirhet. zdg 94 020

Poszukuję

posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 982

Krawcowa

pierwszorzędna szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 052

Kierownik gorzelni

sia fachowa bardzo dobre polecenia poszukuje posady na ordynację roczną od zaraz lub 1 lipca 1934 r. Huss Zenon. Kiełno, k. Lidzbarku. powiat Zdzisławski. zdg 93 555

Fryzjerka

manicurzystka poszukuje posady przy wolnym utrzymaniu. Zgłoszenia „Baśka”. posterestanie. Krotoszyn. zdg 92 228

Administrator dóbr

z wykształceniem rutynowany rolnik mający poza sobą 28 lat pracy zawodowej z poważnymi poleceniami znanych pp ziemian poszukuje od 1 stycznia lub później odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 93 491

Mistrz młynarski

poszukuje kierownictwa młyna z dobrymi świadectwami. Przyjmie posadę zaraz. Konin ul. Podgórna 4. Z. Górski. n 6 839

Pracznia

czysto pierze. poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 043

Rządca rolny

rutynowany, wykształcony 14-letnia praktyka wzorowych warunkach rolnych hodowlanych (kawaler) owarit na prima referencjach znanych pp ziemian Pomorza polecony jako energiczny, sprężysty organizator rolniczy, dobry hodowca inwentarza poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 007

Uczennica

branży rzeźniczej trzymiesięczna praktyka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 663

Rolnik

lat 27 z wyższym wykształceniem praktyka i dobrymi poleceniami szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 848

Panna

do dzieci lub poko poszukuje posady zaraz lub od 15. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 93 738

Urzędnik gospodarczy

lat 24 średnim wykształceniem i dobra praktyka energiczny sumienny obojętny w zachowaniu poszukuje posady na skromnych warunkach. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 93 955

Biedna wdowa

poszukuje posady z praniem i gotowaniem lub uciążliwym. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 009

Małżeństwo

poszukuje. Adres Kurjer Poznański zdg 94 012

Tak wesoło

Tańczysz wokół
Gdy zagrasz z wieczora
Na płytach Kastora.

Magazyn gramofonów i płyt
Naprawy. Przybory.
Płyty od zł 1.80

KASTOR
Poznań, św. Marcin 55
dg 2490/1

Inteligentna osoba

z dłuższą praktyką biurową językiem polskim i niemieckim stenografia polska i niemiecka — przyjmie posadę ewentualnie w kulturalnym domu za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 846

Wychowawczyni

władająca bieżąco językiem francuskim i kochająca dzieci szuka posady od 15 grudnia lub później. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 072

Pokoju hotelowa

szuka posady 15. 12. 33. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 071

Sierota

umiejąca gotować szyc poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 061

Krawcowa

mistrzynie praktyka w pierwszorzędnych salonach miod. poszukuje posady. Może wjechać. — Oferty Kurjer Poznański zdg 94 037

Prania

poszukuje w domu lub poza dom tanio od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 099

Szofer - ogrodnik

działny w swych zawodach przyjmie posadę za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 008

Dziewczyna

poszukuje prania lub sprzątanía. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 113

Porządna

czysta wieśna dziewczyna w młodszy wiek, przyjmie posadę przez pół tygodnia cały dzień. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdg 94 105

Dziewczyna

z gotowaniem, z szyciem dla dzieci do pomocy w składzie do wszystkiego poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 080

Dziewczyna

z gotowaniem, szyciem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 144

Sierota

skromna, uczęca cościółkiem z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 140

Panienska

ktoś pracowała w pekarni, cukerni szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 125

Kucharka

gospodyni szuka posady najchętniej do Warszawy od 15 lub 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 213

Osoba

czysta szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 192

Gospodyn

kucharka poszukująca pierwszorzędne świadectwa obojętna z ludową drobiu w obecnej posadzie 5 i pół lat w młodszy wiek poszukuje 1 lub 15 stycznia posadę na probostwie lub dworze. — Oferty Kurjer Poznański zdg 6002

Kierownik cegielni

z długoletnią praktyką nawskroś sumenny energiczny doświadczony fachowiec poszukuje posady. Wynagrodzenie skromne — Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 94 174

Nauczycielka

wychowawczyni praktyka dobry francuski niemiecki dzieci 6—10 lat szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 91 703

Inteligentna

panna z dobrej rodziny zajmie się gospodarstwem domowym, z zamiłowaniem zna lepsze szycie — przyjmie posadę u samotnej osoby, chętnie wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 682

Panienska

poszukuje posady od 15 grudnia. Bardzo dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 707

Krawcowa

z elegancją szyciem szuka posady w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 722

Posługi

za pokój poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 649

Krawcowa

dobra tania poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 784

Bielizniarka

z własną okretką szuka pracy — przyjmie pracę w domu lub poza dom również wyjazd. Specjalność wyprawy. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 866

Krawczyni

na elegancją garderobę szuka posady w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 798

Fryzjerski

poszukuje męsko-damski 2 lata praktyki w męskim wodna ondulacja szuka posady zaraz i łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 93 786

Krawcowa

pierwszorzędna, biega szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 773

Przychodnia

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 834

Dziewczyna

z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 857

Poszukuję

posady z dobrem gotowaniem — szyciem, polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 933

Gospodyn

kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 930

Dziewczyna

młoda poszukuje posady do wszystkich prac domowych świadectwami i z dobrem poleceniem od 15 grudnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 925

Stenotypistka

polsko-niemiecka z własną maszyną przyjmie pracę w domu. — Oferty Kurjer Poznański zdg 93 924

Krawcowa

szuka posady po domach lub pracowniach. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 951

Kuśnier

damski, zdolny poszukuje pracy w domu poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 910

Włodarz

sumienny energiczny z dobrymi świadectwami 2 zażycznikami poszukuje posady od 1 stycznia lub 1 kwietnia 1934 r. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 944

Kapelusznik

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 806/7

Dziewczyna

do wszystkiego z szyciem poszukuje miejsca od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 780

Poszukuję

posady wóznego, inkasenta, dam. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 893

Posługaczka

poszukuje popołudniowej posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 891

Administrator

gospodarczy z akademickim wykształceniem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 885

Kasjer

z długoletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 884

System kroju, który zastosowała Paryska Akademia Najtańsza, najszybsza, najdokładniejsza, najłatwiejsza nauka

KROJU SZYCIA I MODELOWANIA przy pomocy przyrządów „Patron Express” wynalazku prof. kroju K. Lewańskiego.

We wszystkich miejscowościach gdzie zbierze się kilka pań na naukę krawieczyny uczy nasze dypl. instruktorki. Krawczyńnię otrzymują po krótkim przeszkoleniu dyplomy instruktorskie. Organizatorzy kompletów otrzymują dobre wynagrodzenie. Inf. Tomaszewski, Poznań, Skarbowa 4 m. 15. godz. 10—2, 5—8. zdg 2234

Absolwent

Miejskiej Szkoły Handlowej szuka posady jako początkujący w biurze lub hurtowni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 734

Praktykant biurowy

4 kl. gimn. szkoła handlowa szuka zalecia w większym przedsiębiorstwie — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 677

28. WOLNE MIEJSCA**Służąca**

potrzebna. Zgłoszenia dziś Jarochowskiego 49 m 1. zdg 94 146

Gorzelnik

młody od 1 stycznia potrzebny — bezdzietny lub z małą rodziną z prawem prowadzenia gorzeln. Wiekary skromnych wymagań. Poza kampanią mus. pełnić funkcję paszara. Zgłoszenia Dom. Zóbków, poczta Żerków Jarocin. zdg 93 421

Dziewczyna

pełna, czysta zgotowaniem zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 93 994

Fryzjerski

poszukuje ucznia. Kanakowa 3. zdg 93 999

Fryzjerka

zaczyna. zdg 94 166/7

Szewców

na reparację poszukuje. Małeciego 21. Zjednoczenie Praca. zdg 94 128/29

Dziewczyna

zafana na posylki, kauceja 100 zł. Wytwórnia Kosmetyków Kraszewskiego 14. zdg 93 527

Posługaczka

z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia Szamarzewskiego 12. m. 4. zdg 93 993

Potrzebne

od zaraz ekspedientka do magazynu. J. Łuczak. Płac Wolności 10. zdg 94 005

Ekspedientka

branży rzeźniczej poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 068

Ekspedientka